

HEDIN, SVEN ANDERS

Magnetismen och det onda samvetet.
Comedie i fem akter. Svenskt original.
=Anon=. Stockholm, 1820. Hos A.M.
Strinnholm et c. I Poudrets hus vid
Norra Smedjegatan.

1820

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

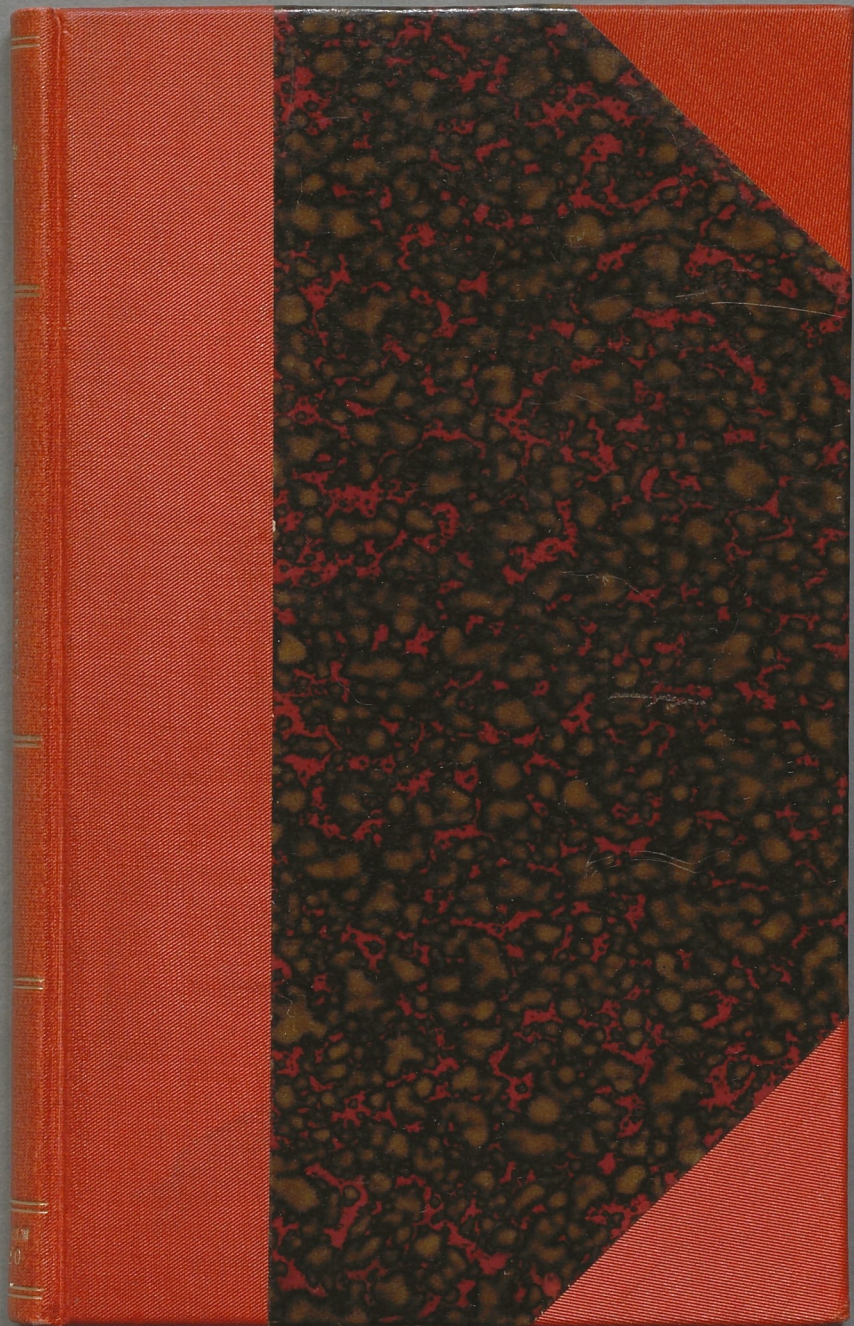
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

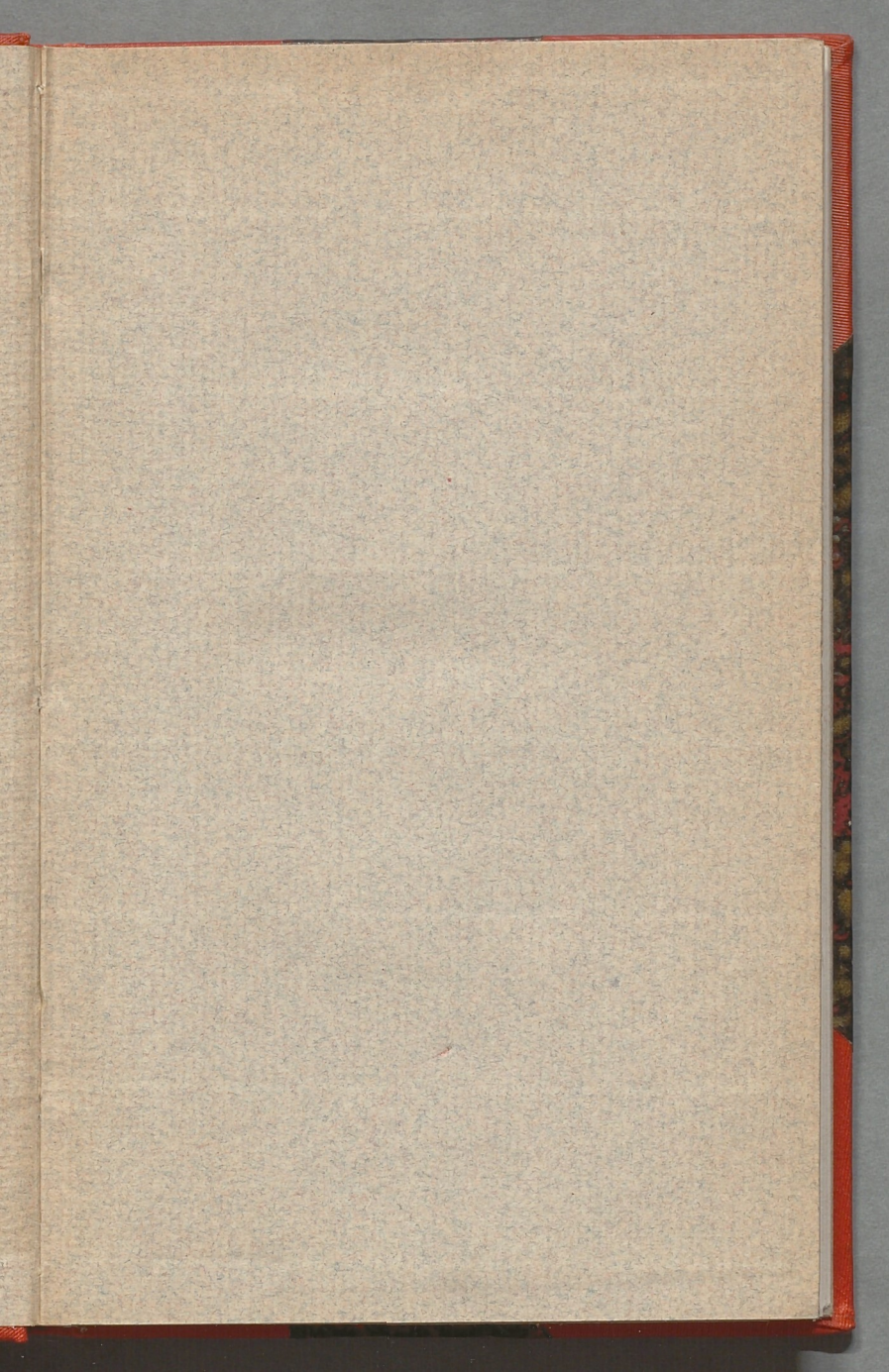

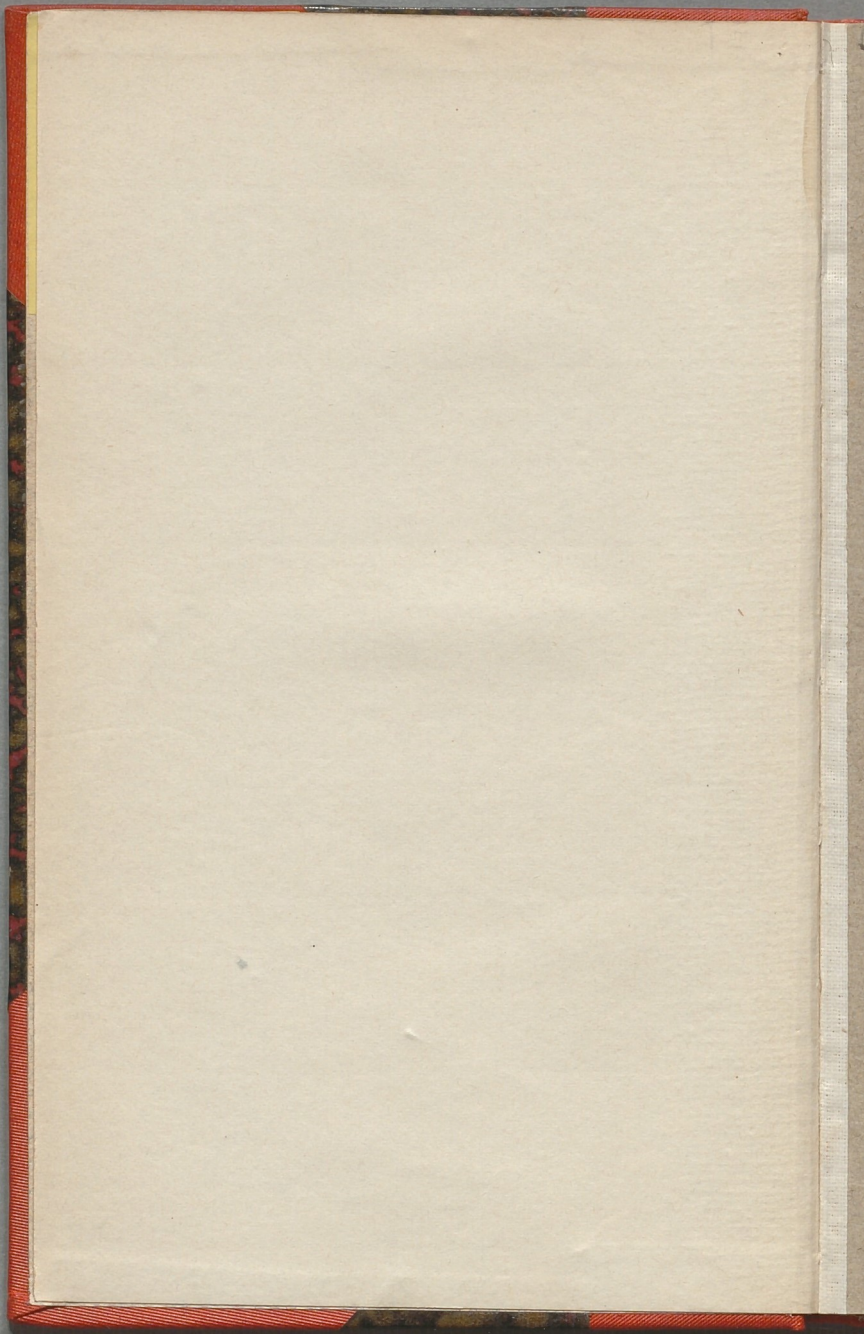
Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Vitt. Sv.
Dram

1700 - 1829

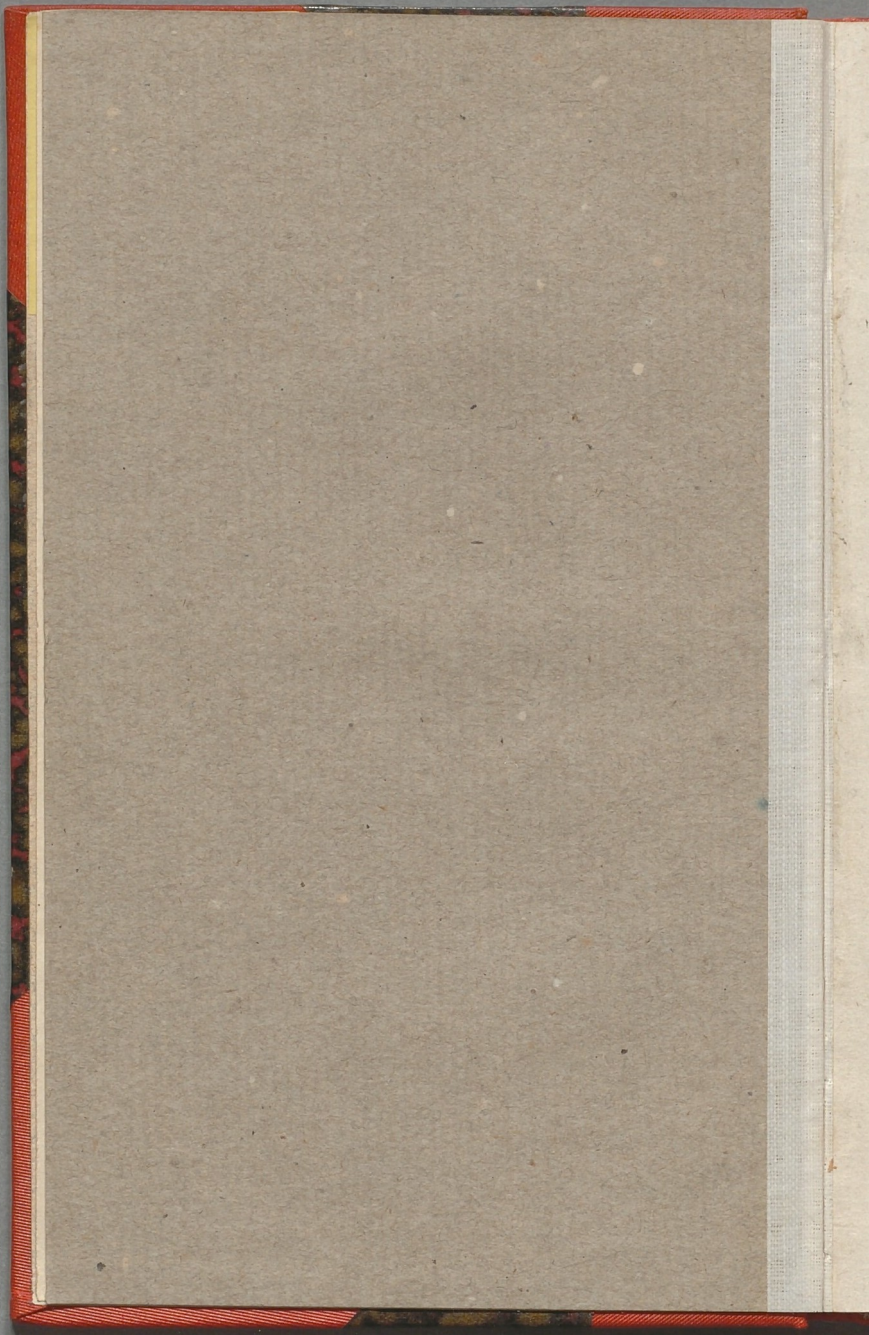
Hedin, S.

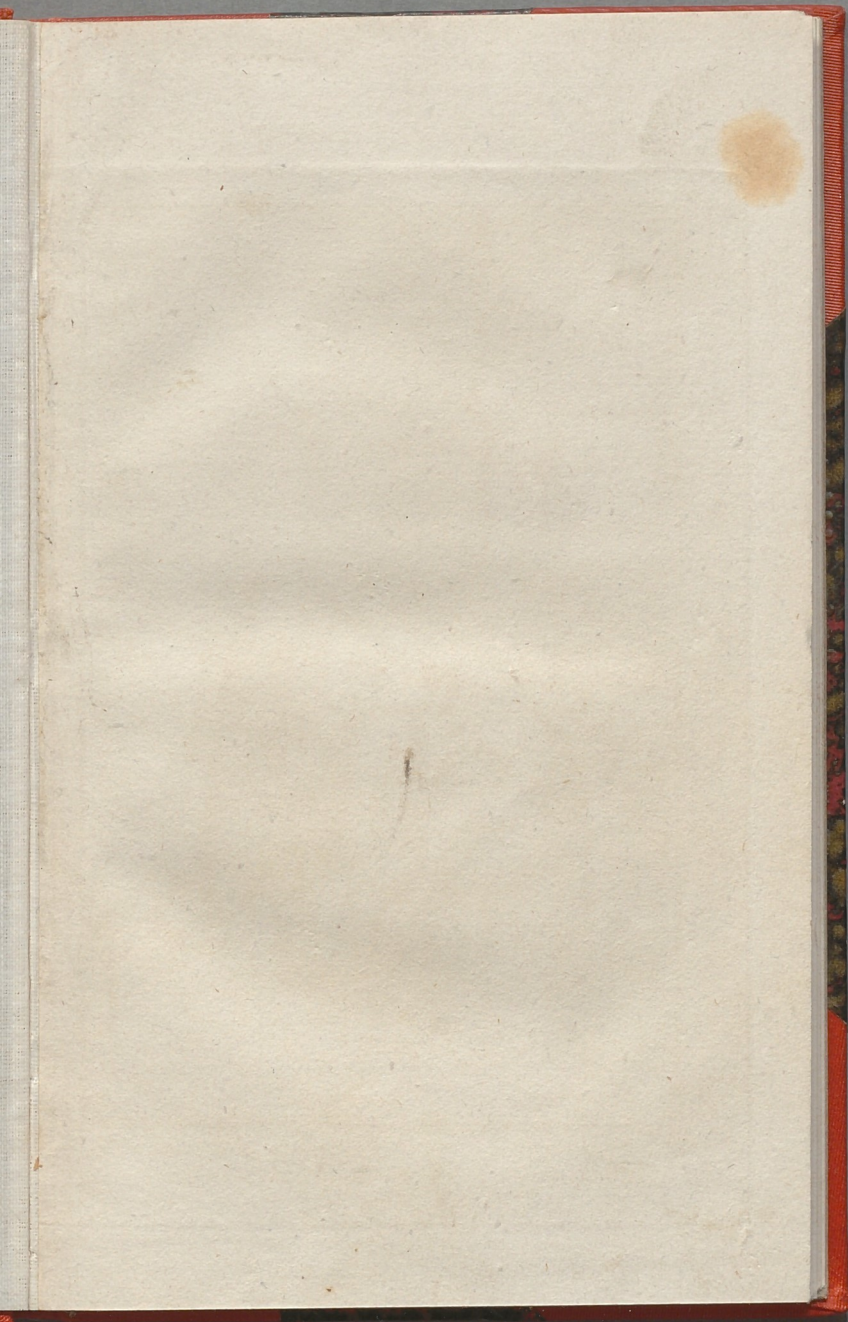

TEDIM

val. 50
Dram
o

Bevare Gud! Tala ovetande i Sönnen
och upptäcka hemliga förhållanden —

Magnetismen

och

Det Onda Samvetet.

COMEDIE

I

FEM AKTER.

Svenskt Original.

L. A. Hedin (1750-1821)

STOCKHOLM, 1826.

hos A. M. Strinholm et C.

I Poudrets Hus vid Norra Smedjegatan.

Margareta

cap

Det Orda Samyete

COMEDIE

I

TEMAKTER

Swenska Original

STOCKHOLM, 1820.
hos A. M. Sandholm et C.
i Förlags för vid Högsta Rättshögskolan

Ännet för detta Dramatiska stycke är hämtadt ifrån verkeligen timade händelser, likväl med den förändring vid utförardet som Theatern synes fordra. Det är redan flere år sedan det sammanskrefs. De Personer, hvilkas karakterer här målas, äro ej mera till; en sak, som Utgifvaren bordt tillkännagifva, för att icke lemna rum åt systningar och misstydingar. Äfven Författaren är bortgången, så att den granskning, som kunde göras, ej kan träffa honom, men den blir alltid nyttig för dem, hvilka skulle villja arbeta i ett ämne, som så väl passar för Theatern, der detta stycke torde kunna uppföras, och erbjudes i detta afseende utan förbehåll. I alla fall skall det kanske läsas med något nöje.

PERSONERNE.

Karlar.

LANGERS, Commerce-Råd, rik Grosshandlare.
EDELBERG, Directör, Handlande, Ridd. af V. O.
LAGVRÅNG, Borgmästare, Riddare af N. O.
BERGGRUND, Cassör, f. d. hos Langers.
EHRMAN, Medicinæ-Licentiat.
GODEMAN, Scholmästare.
v. RADOTÖR, Archiater, Riddare af N. O.
SCHREIJ, Assessor, Magnetisör.
BLOMROT, Med. Doctor, Husläkare hos Langers.
STORMFELT, Barön, förlofvad med Mademoi-
selle Langers.
BONDPREYER, Major, Possessionat.
ÖLSTRÖM, Commissarie, Langers Commissionär.
JERNSPETS, Capten.
FRENDEL, Consistorii Notarie.
JUSTUS, Advocatfiscal.
BÖLJA, Sjö-Capten.
OLOF, Betjent.
2:ne Slotts-Cancellibetjenter.

Fruentimmer.

Mademoiselle LANGERS, Commerce-Rådets dotter.
Mademoiselle JULIE EHRMAN, Langers puppil.
Mademoiselle TRAST, förestår Langers hus.
Majorskan BONDPREYER.
Fru CITTERSTRÄNG, lär att spela och rita.
Fru BERGGRUND, hustru till Cassör Berggrund.
MALIN, huspiga hos Langers.

Scenen är för det mesta i Langers hus. Tiden
ifrån kl. 6 en sommar-morgon till samma tid ef-
termiddagen.

FÖRSTA AKTEN.

*Theatern föreställer en öppen plats
eller Torg. Kl. är 6 om morgonen.*

FÖRSTA SCENEN.

BERGGRUND och Doctor BLOMROT.

BERGGRUND.

Hvilken vällust att andas den friska och välgörande luften, att efter en så lång bortovarelse åter få beträda fäderneslandets jord, att veta sig befriad ifrån en sinnessjukdom, mera förfärlig än allt kroppens lidande. Herr Doctor! det är er jag har att tacka för en återvunnen hälsa, för förnuftets bruk och för den tillfredsställelsen att kunna handla som en klok människa. Döm då om min erkänsla för dessa välgärningar, dem jag önskade att nog värdigt kunna vedergälla.

BLOMROT.

Min tillfredsställelse gör mig tillfyllest för den ringa möda jag använt för ert återställande. Njut nu hälsan så, att icke genom en ovårdsam njutning deraf

ni må ådraga er ett återfall i sjukdomen. Emellertid farväl för i dag. Vi räkas åter i morgon. Jag måste gå in här i huset.

BERGGRUND.

Hvad! I detta huset? Det tillhör ju Commerce-Rådet Langers. Är det icke så?

BLOMROT.

Jo, det är hans hus; jag är hans Husläkare. Han äskar af mig besök nästan dageligen.

BERGGRUND.

Är han då så illa sjuk? Hvarföre annars ett besök så tidigt på morgonen?

BLOMROT,

Jag är ej en af de åkande Läkarna. Jag måste således vara bittida ute för att besöka de fattiga. Herr Langers är visst icke en af denna classen; men han har, som alla mjältsjuka, ondt om sömn och är tidigt vaken för sina penningebekymmer. Jag gör således både honom och mig sjelf en tjenst dermed, att komma tidigt för att kunna afhöra hans gräl och svara på hans orimliga frågor utan att förlora tiden för de verkeligen sjuka, som behöfva råd. I öfrigt är Langers icke i någon sjukdomsfara. Det är blott hans inbillning, som

föder dessa mjältsjuka griller, hvarom han aldrig kan tala nog.

BERGGRUND.

Ni lär knappast kunna tro, min herr Doctor, hvilken oro ni betagit mig genom den försäkran ni yttrat, att Commerce-Rådet Langers icke befinner sig i någon sjukdomsfara. Mina förhållanden till denna mannen äro af den beskaffenhet, att hela min tillvarelse vore mig förhatlig, om hans lifstid upphörde, innan jag hunnit utföra den föresats, i anseende till hvilken jag återkommit till fäderneslandet. Jag har ingen ting kunnat yttra mig för er härom. Men då ingen högre än ni förbundit mig, ingen visat mig ett oinskränktere förtroende, ingen ett mera vänskapsfullt deltagande i mitt olyckliga tillstånd, så önskar jag att för er upptäcka beskaffenheten af den ställning, hvari jag i anseende till Langers befinner mig. Men härtill fordras tid, och den stund ni tilläfsventyras har att lemna mig, kan ej tillåta att jag nu lättar mitt bekymrade hjerta med upptäckter, dem jag knappast kan meddela någon annan än er.

BLOMROT.

Icke nyfikenheten, men min önskan att svara mot ert förtoende, gör att jag för i dag vill gerna uppoffra åt er den tid

som jag visserligen utan tillfredsställelse skulle uppoffra åt Langers för att afhöra hans klago-visor. Men vi kunna ej stanna här. Jag ser folket börja vara i rörelse, och märker redan i portgången en varelse den jag flyr såsom en besmittad. Det är Commissarien Ölström, en af Langers mest förtrogna, som besörjer större delen af hans hemliga penninge-affärer och procenterier. Säkert har denna dåliga meniska stämt möte med de tvenne Slotts-Canslie-Betjenterne, som ni ser der komma. Vi skola således gå framåt för att under gåendet samtala.

BERGGRUND.

Intet förslag kan vara mig mera välkommet. Ni skänker mig en tillfredsställelse större än ni kan föreställa er.

(De gå.)

ANDRA SCENEN.

Commissarien ÖLSTRÖM, *halt och talande i näsan utkommer ifrån v. Langers hus och möter tvenne SLOTS-CANSLI-BETJENTER.*

ÖLSTRÖM.

Go-moron mine herrar! Jag vill förmoda att de flere lönande commissioner, som blifvit herrarne uppdragne, hafva gått

sin vanliga gång och att pengar eller Personer äro i godt förvar.

En SLOTS-CANSLI-BETJENT.

Med pengar ser det smått ut; men de fleste Personerne äro på behörig ort och ställe.

ÖLSTRÖM.

Ja, ja, undangömde eller icke nog eftersökte, man måste likväl mera strängt efterhålla dessa skuldenärer och deras cautionister. Någon gång en lösepenning men icke för ofta. För det närvarande har jag här ett ganska viktigt utslag att anförtro herrarne, som jag lofvar att ganska hederligen vedergälla. Här är fråga om en ung man, som genom vissa undflykter vill befria sig ifrån betalningsskyldigheten. Jag har förut gjort herrarne uppmärksamme på denna Monsiörn. Han befinner sig nu i Stockholm och kommer säkert i ögonblicket hit för att besöka sin syster. Documenterna utvisa hvad som bör göras. Om den välkände Scholmästarn åtföljer honom, så företages ingen ting. All caution och valuta undvikes — penningar prompt, bysättning eller egenhändig underskrift på det bilagde documentet. Detta sednare är hufvudsakligt. Vi dricka tillsammans en bål, om detta lyckas efter önskan. (*Han går men vänder hastigt om.*) A propos, med utslaget på

Capten Jernspets innehålles; mot honom är min Principal något för hård. Hans lemnade hypothek uppväger hans löpande sedel. (*Han går.*)

TREDJE SCENEN.

De tverne SLOTS-CANSLI-BETJENTERNE. *Den ena snusar och bjuder snus åt sin kamrat.*

Tänk bror, om intet herr Langers och flere sådana hedersmän funnos, hvad skulle väl du och jag då lefva af?

Den ANDRA.

Det är sant. De äro caussa sine quæ non, sa salig Rectorn, men finge vi ej mera än det han och de gifva, så vore förtjensten ringa. Nu skall man se och intet se, höra och intet svara, vinka åt stackarn och låta honom fly. Hör på, hvad var det den der unga Baron nyss gaf?

SLOTS-CANSLI-BETJENTEN.

Hvilken Baron menar du af alla desse Baroner, som ha utslag på sig?

Den ANDRA.

Den som ä bror till den der högtförfnåma damen. Du begriper väl —
Låt se (*han vicklar opp några sedlar*)

Nå det var en äkta flur! några 12 Sk.
 En annan gång låter jag ej afspisa mig
 med hopvikna sedlar. Det är en betalnings-
 method, hvarmed unga Doctorer och små
 Prester få nöja sig.

FJERDE SCENEN.

Capten JERNSPETS *syns på afstånd,*
han blir Slotts-Cansli-betjenterna varse och
hastar undan i det han säger:

Se der åter mina frihets-bödlar! Hvad
 betydde under det Finska kriget dubbelt
 så många Cossacker! Här hjälper hvarken
 mod eller böner. Men också är det större
 bravour att fly än att stanna.

(Han går.)

FEMTE SCENEN.

SLOTTS-CANCLI-BETJENTERNE *och*
strax derpå Dr. EHRMAN.

SLOTTS-CANSLI-BETJENTEN.

Såg du hur försigtigt vår Capten
 drog sig undan? Men . . . tyst . . . tyst . . .
 Der kommer vår man . . . och det som
 bättre är, helt allena. Låt oss likväl gå
 litet åt sidan.

EHRMAN, *för sig sjelf.*

Viktigt blir utan tvifvel utslaget af

denna dagens underhandlingar. Men min olyckliga stjärna, dunkel som min framtid, lofvar mig ingen glädje. Vål ändå! jag måste följa min hederliga uppfostrares exempel: jag måste ställa mig efter tiden.

SLOTTS-CANSLI-BETJENTERNE.

Ödmjukaste tjenare! Är icke min herres namn Ehrman?

EHRMAN.

Jag heter så.

SLOTTS-CANSLI-BETJETEN, *sätter på sig glasögon och tar fram ett utslag.*

Laga kraft vunnit utslag på Licentiaten Ehrman, att genast till Sedelhafvaren betala 300 R:dr. med 4 års upplupen ränta 6 för hundralet, eller i brist deraf att genast blifva bysatt.

EHRMAN.

Hvilken grym början af en länge fruktad dag! Gud! hur har denna sedel så kunnat missbrukas? Mine herrar, jag ber er, jag besvär er vid allt hvad ni sjelfve äga kärast, lemnen mig blott denna dagen. I morgon skall allt vara i ordning stäldt och er medlidsamhet icke för-gätas.

SJETTE SCENEN.

De förre. Directör EDELBERG, *hvilken redan på afstånd hört samtalet och ännu håller sig afsides.*

SLOTS-CANSLI-BETJENTEN, *till Ehrman i myndig ton.*

Min herre, vi ä Rättens betjenter, stadde i våra Principalers ärender och fördrista icke släppa er. (*Han tar en mildare ton.*) Dock likväl om ni vill under-teckna detta document, så äga vi icke allenast tillstånd att nu lösgifva er, utan äfven befallning att för alla tider annullera skuldsedeln och till och med gifva försäkran om en lika stor summa såsom skänk. Min herre behagar läsa och välja.

EHRMAN, *läser högt.*

"Undertecknad erkänner härmedelst, att jag i frågan rörande mina afledne föräldrars qvarlåtenskap af hvad namn som helst, är, enligt ofvanstående documenter, utan all talan och afsäger mig således alla anspråk". Nej, mine herrar, denna fordran går för vida. Gud! hvilken oerhörd nedrighet.

Directör EDELBERG, *som stiger närmare och rycker åt sig papperen.*

Låt se! Jag känner intet denna unga mannen, men det synes mig, som miss-

brukade ni djerft ert kall. Mannen är skyldig 300 R:dr. och har utslag på sig.

SLOTTSCANSLI-BETJENTEN.

Min herr Directör! vi äro fridlyste personer och gå i ett lagligt ärende.

EDELBERG, *pekar på afsägnings-förslaget.*

Ja, jag ser här af, huru lagligt ert ärende är. *(Han tar fram pengar, betalår skuld-sedeln och behåller alla papperen.)* Si så, nu är jag Sedelhafvare. Gån, varen glada att jag släpper er utan åtal. Er tjenstaktighet förtjente likväl lika näpst med dens äreförgätenhet som gifvit er en så vanhedrande commission. *(De gå.)*

SJUNDE SCENEN.

EDELBERG och EHRMAN.

EDELBERG, *vänligt.*

Min unga vän, jag ser ni heter Ehrman, son af den hederlige, nu aflidne Grosshandlaren, Bruks-patron Ehrman. Huru har ni kommit att utgifva en löpande sedel? Dock er belägenhet har säkert fordrat hvad ni ej insett vara så farligt. Emellertid fagnar det mig att hafva kunnat rycka er ur den första faran af ett

försåt mot er frihet. Hos mig löper ni icke denna fara. Jag vill göra mig närmare underrättad om förhållandet. Farväl så länge! (*Han går hastigt.*)

ÅTTONDE SCENEN.

Den förre. Scholmästaren GODEMAN.

GODEMAN, *till Ehrman, som står alldeles hänryckt.*

Min kära gosse, du ser ut som du varit öfverfallen af röfvare och blifvit räddad genom ett underverk. Det är likväl ljusa dagen och Policen är skäligen god och vaksam.

EHRMAN.

Ja, min farbror. Men Slots-Cansli-Betjenterna här i staden äro väl icke så goda, men åtminstone dubbelt så vaksamma. Skulle väl farbror tro, att den skuldsedel, man så vänligt narrat af mig, blifvit icke alldeles så vänligt framvisad till betalning.

GODEMAN.

Hvad säger du? Skuldsedeln? Den som du i Upsala utgaf till en förment välgörare för att erhålla penningar till dina Academiska studier, och den man försäkrade blott pro forma vara uppvisad. Min

du att jag genast sa dig: latet angvis in herba. Nå försåtet är således uppdragt och du är lagsökt. Nu som nästan alltid, har jag väl inga contanta penningar. Men se här. (*Han tar fram ett guldur med sin kedja och en gulddosa*) Jag tror häri skall ligga full valuta. Dessa dyrbara saker har jag fått af din hederliga far. Jag har alltid tänkt att gifva dig dem, efter du aldrig njutit det ringaste af hela hans rika qvarlåtenskap. Nu skola de till en början tjena till lösen ifrån en skuld som icke vanhedrar dig. Godt mod kära gosse, varmunter och oförsagd. Häl-san och förnöjelsen äro lifvets förnämsta ägodelar; vi äga dessa dyrbarheter. Men bered dig icke till någon tacksägelse-harang; du känner mig.

EHRMAN.

Skuldsedeln är redan betald.

GODEMAN.

Betald?

EHRMAN.

Ja, den är betald. Jag blef nyss angripen af 2:ne Slotts-Cansli-Betjentär och hade nu säkert varit bysatt, om ej en hederlig man, Gud vet af hvad för ödets tillskyndelse, hade ankommit till min räddning. Han öfversåg papperen, betalte

skuldsedeln och lemnade mig i den hånryckning, min farbror funnit mig, utan att jag ens fick tacka än mindre fråga, hvilken han var.

GODEMAN.

Besynnerligt! huru såg mannen ut?

EHRMAN.

Han bar Vasa Orden, var kring 60 år, glad och fryntlig. Han syntes bo här i huset.

GODEMAN.

Å, då kan jag lätt gissa mig fram. Det var den hederlige mannen Director Edelberg, som gjort din syster så mycket godt. Detta var också intet det första profvet af denna mannens ädla sätt att handla. Men att skuldsedeln blifvit gömd ända till denna tiden, då du som myndig skall begära någon upplysning om dina föräldras qvarlåtenskap, betyder ett nedrigt anslag af Langers. Nå, nå, allt detta blir snart uppdagadt. Kom emellertid, vi ska se att få råka din syster. *(De gå.)*

NIONDE SCENEN.

Doctor BLOMROT och Cassör BERGGRUND.

BERGGRUND.

Det var underrättelsen om min hu-

strus otrohet, så trovärdigt uppgifven och bestyrkt, som befastade hos mig ett hastigt fattadt beslut att ifrån Sundet följa ett Engelskt handelsfartyg till Vestindien, ett beslut så mycket lyckligare för mig af ödet bestämdt, som Langers hemligen hade föranstaltat, att jag i Altona, dit jag var destinerad, skulle af ett band Seelen ver koopers blifva bortförd. Jag hade de sednare åren samlat en skälig förmögenhet på Batavia. Vid beslutet att åter resa till fäderneslandet, insatte jag någon del af mina förvärfvade penningar på väl kända Contor i Amsterdam och England. Resten hade jag i goda vaxlar. När skeppet ankom till Götheborg, blefvo vi under misstankar att hysa gula febern, införde i qvarentäns-hamn. Det var härifrån, som jag, mycket rubbad till mina sinnen, fick tillfälle att fly till Stockholm, der jag, genom er vård återvunnit hälsan. De penningar jag hade hos mig, äro nu i det nogaste åtgångne, jag vet ej sjelf huru mina affärer stå. Men den Sjö-Capten, af hvilken jag hemfördes, var en serdeles ärlig och aktningsvärd man, så att jag icke kan tvifla om redogörelse för hvad jag hos honom deponerat. Nu ligger mig endast om hjertat att uppsöka den som min återkomst endast kan gagna.

(Vid slutet af detta samtal synas Scholmästaren Godeman och Ehrman

utkom-

utkomma ifrån Langers hus och hasta gatan framåt. Berggrund, som igenkänd Godeman, säger med förvåning:)

Min Gud! är det väl möjligt? Ja det var utan tvifvel han, utan tvifvel min svåger, som antogs till Scholmästare vid Ehrmanska uppfostrings-anstalten.

BLOMROT.

Ja, ni har känt ganska rätt, det var Scholmästarn Godeman och hans förra lärjunge, nu Licentiaten Ehrman.

BERGGRUND.

Det var en stor lättnad för mitt hjerta att få förvissas att dessa personer finnas. Deras öden hafva den största gemenskap med mina egna, af hvilka ännu mycket återstår att berätta.

BLOMROT.

Jag väntar med otålighet att få afhöra allt och skall på den oss emellan öfverenskomna stunden med nöje emottaga er och lemna alla de råd och upplysningar jag kan gifva. (*De gå.*)

TIONDE SCENEN.

OLOF, Langers dräng, kommer med flere medicaments-burkar och flaskor, dem Magnet.

han sätter ifrån sig utanför dörren och sjunger:

Rest hafver jag öfver vatten och land,
Öfver Venern och Vettern från Skåne;
Men när jag kom hit till Mälarens strand,
Så tog jag mig tjenst som en fåne.

Ja, alldeles som en fåne . . ja, jag må visst undra på min fåkunnighet som intet vet skaffa mig en ann tjenst. Här springer jag som en tok och får aldrig ett ögnablick vara i fred. Nog tänkte likväl sali far min, vice Krono-Länsman i Ösbo härad, att det skulle bli något annat af mig än en skoputsare, ty jag gick i scholan i Vexjö och satt till och med i andra läxan och skulle åtminstone kunnat bli Apthekare-Gesäll rätt så väl som bror Lökström på Svarta Desmans Kattan. Men det är knäfveln att jag skall vara så rasande kräsmagad, ty annars hvad vore det väl för konst att knoda piller, mala pulver och karfva krydder. Men när jag tänker på all den mölja de röra ihop, så hvälfves magen opp och ner. Nå den som vill vråka sina pengar på ormister, dyvelsträck och räflungor, å respect sägandes för höfliga öron, albi grécum, den skall ve mej vara en sådan tok som min husbonde, som är rik och kan lefva väl med manér; men det lär intet vara förgäfves som ordspråket säger: att när man ger hunden bröd, så skall man lägga piskan bredvid; som för

exempli gratia herr Langers, som har gikt
 och svindel och bråk och colik och rapar
 ständigt en ond anda, men det värsta är
 likväl det som Doctorerne göra åt honom.
 Nå maken te vara rädd för döden ges väl
 intet, aldrig törs han sofva nån natt utan
 recefter och flaskor på bordet. Jag har
 nu tjent här ett halft år och bara på den
 tiden ha vi bytt om Doctorer tre gånger,
 fast jag tror just intet att herrn betalt med
 annat än middagsmåltider å calas, men
 Apthekarn, trå mej, den borgar intet den.
 Först lär herrn haft den der Doctarn som
 aldrig nåndes sätta hatten på sej, men det
 lär varit en regalt oblyger karl, som kru-
 sade hvarken i ord eller medicamenter.
 Kan tänka han kallade herrn "kära ni" och
 tog aldrig ifrån Aptheket annat än tåcke här
 cremera tatare, som hvar man känner utan
 recept. Men också tog det intet länge
 lag. Sen hade herrn den Doctarn, som å-
 ker oppføre och utføre gatorna och vill
 inbilla folk att han har så många kunder.
 Nå den han var nu alldeles på contrari
 tvärt emot. Han krusade och complimen-
 terade och skref immer långa recefter, som
 om han hade haft contract med alla Ap-
 thekare; kylande och läskande och var-
 mande och vederdelande, nu ifrån det ena
 och åter ifrån det andra Aptheket. An-
 nars har herrn sina vanliga Doctorer på
 stat, som för exempli gratia, sjelfva gam-
 la Kungens Doctare. Den pratar herrn

örona fulla om sina stora curer och skall alltid åka i nya vagnen, och det är, som sagdt blifvit, bara för statens skull. Så ha vi vår hus-Doctar, som är en slingande bra karl och mycket beskedlig med sjukt folk, det Gu lönen, ty här blir han visst intet fet. De kallarn fattig Doctare, men han ser trå mej intet så arm ut heller. Men mon tro herrn ä nöjd ändå, fast han har detta salva gardi för döden. Nej till qvacksalvare å kärringar och kloka gubbar å allt det satbyke som intimerar i Dagligt Allehanda, ska en stackare löpa, och nu är hin alldeles lös, sen herrn blifvit litet lumhörd på ena örat och fått höra talas om den nya Doctarn som stryker folk med galva-galvi . . . nej Magnismatismen.

ELFTE SCENEN.

MALIN, *utkommer ifrån
huset och ropar:*

Olof! Olof!

OLOF, *afsides!*

Hör nu bara den der satans strupen,
som aldrig är tyst.

MALIN.

Nå se en gång den der fördömda slyngeln hvar han står och pladdrar för sig

sjelf . . Hvar hin har du varit, som intet skaffat hem Vårby vatten? Vet du intet att vi ska ha mycket främmande till midan?

OLOF.

Ja, jag undrar när fan vi intet hade det? Jag har ju varit till Aptheket och till den nya Doctarn, som vill inbilla folk att han stryker bort det onda justament som det vore bortstruket med jen hand.

MALIN.

Ja, det skall du tro är en an Doctare det än vår seflige Doctor Blomrot. Jag var ju sjelf i går med Mamsell hos Herrns syster, som ingen Doctare förr kunnat bota och han höll på med sin konst och strök och strök . . och i misshugg fick jag också en släng af slevven.

OLOF.

I misshugg . . jo det skall du si . . det ä en Doctare för sådana slinkør.

MALIN, *ger honom en örfil.*

Si du monsiör näsvis . . det der var intet i misshugg det . . Vräk dej nu genast sta efter Vårby vatten och gå intet i lättjan och kom hemsläpandes med sjö-vatten, som du plä göra.

ANDRA AKTEN.

Theatern föreställer ett yttre för-
mak hos Langers, som på ena sidan har
ett öppet cabinett. Der står ett claver,
ett bord med ritningar och portfölj, på
ett annat bord stå flere medicaments-fla-
skor.

FÖRSTA SCENEN.

Scholmästaren GODEMAN, Licenciaten
EHRMAN och OLOF, i yttre förmaket.

GODEMAN, till Olof.

Min vän, vill ni ha den godheten att
anmäla tvenne resande från landet, som be-
gära att få tala med Commerce-Rådet.

OLOF.

Ja, nog skall jag säga till om herr
vördige Magistern, men trå som tror att
det ännu på en timme blir något att hop-
pas, hvad tala anbelangar, ty Kammarsjö-
Rådet har angelägenheter med sin com-

missionär och så med jungfru Lucina Sandberg, som botar för fluss.

(Olof går.)

ANDRA SCENEN.

De förre, utom Olof.

GODEMAN.

Nå, efter vi ändå måste vänta, så ska jag berätta dig några omständigheter rörande den concours som tillställdes vid din fars stora handels-contor för nära 20 år sen. Langers var den tiden första betjenten, en ostuderad men spitsfundig man, som med sitt handels-geni och goda lämpor förstod att vinna förtroende. Redan hade denne, i stora vågspel dristige speculant invicklat din fars affärer i mycken oreda, för att sjelf, hvad man säger, fiska i grunligt vatten. Contorets credit började vackla, så att de som der insatt penningar, strömmade på en gång till för att uttaga dem. Ehuru din far lätt kunnat reda sig, så öfvertalte dock Langers honom att negotiera penningar af Holländska Banquierer och att för deras räkning låta inteckna alla sina bruk och betydande egendomar. Han förde honom ock att deltaga i den nyss öppnade Vestindiska handeln och att till den ändan utreda flere fartyg. Sedan detta skett, var det hemliga af hans plan att genom

vissa intriger, dem jag ej så noga förstår att beskrifva, låta dessa fartyg för sin räkning inlöpa i främmande hamnar och der lossa sina laddningar och sedermera uppgifva fartygen såsom förliste. På detta sätt i full besittning af din fars egendom, var det honom lätt att tvinga contoret till cession. Din mor föll vid denna tiden i barnsäng med din syster och satte lifvet till. Langers, understödd af en ännu listigare man än han sjelf, jag menar den nu varande Borgmästarn Lagvrång, nyttjade den förvirring och den sorg, i hvilken din far sig då befann, för att med ännu svartare färgor måla hans bedröfliga ställning, som också hade den verkan, att din far dog af slag. Langers utgaf sig nu för kommissionär åt de Holländska Bankquiererna och blef snart ägare af hela din fars förmögenhet. Jag var den tiden nyss antagen till Bruks-prest och Scholmästare vid Strömfors bruk. Under barmhertighets sken upptog Langers din syster. Du, min vän, du blef på min lott, och såsom du alltid skall blifva, en kär fosterson.

EHRMAN.

Välsignelse öfver den man, som handlat så ädelt mot en värnlös. Men tillåt mig fråga, huru Langers kunnat föra allting så hemligt, att ingen af den öfriga contors-betjeningen hade någon kunskap om förhållandet?

GODEMAN.

En af din fars Cassörer vid namn Berggrund, ett slugt och godt hufvud, hade en viss kännedom härom. Denne man, nyss gift med min syster, hade, som köpmans-betjenter vanligen, mycken fåfänga och yppighet, och med den lätt-
het att åtkomma stora penningesummor, som så ofta missbrukas på contoren, var han i större skuld än han sjelf visste. Langers, som fruktade Berggrund, fann sin räkning i att låta honom mer och mer fördjupa sig i skuld, tills han ändteli-
gen fick honom på den punkt han önska-
de. Nu lät han Lagvrång måla för honom hela vådan af sin belägenhet, hvarvid Langers med larfven af den mest deltagande vänskap föreslog honom att i några sken-
fagra handelsvärf göra en utrikes resa, men i sjelfva verket att, så fort han var borta, låta trumma efter honom såsom den der tillgripit contorets penningar och rymt. Berggrund var nyss gift och älskade sin hustru för högt för att skiljas ifrån henne; men med nya löften och fördelars erbjuda-
dande vann Langers sin önskan. Då Berg-
grund anförtrodde mig hemligheten af sin resa, lemnade han i mitt förvar några, som han sade, ganska viktiga hufvudböcker och documenter att tjena till upplysning i fram-
tiden i händelse af hans dödsfall. Han for och blef genast offentligen efterlyst

såsom den der tillgripit mycket betydande summor, och man har sedan så lång tid, aldrig sport det ringaste om honom. Men desse documenter kunna blifva dig nyttige. De finnas hos mig.

TREDJE SCENEN.

De förre. Commissarien ÖLSTRÖM.
Borgmästar LAGVRÅNG, obemärkt i cabinettet.

ÖLSTRÖM.

Jag är skickad af Commerce-Rådet, som är något opasslig, för att höra hvad ert ärende är mine herrar. (*Till Godeman*) Herr Magistern är från Strömfors bruk, Scholmästaren Godeman? (*Till Ehrman*) Och min herre är Licentiaten Ehrman?

BEGGE.

Ja.

ÖLSTRÖM.

Herr Magistern söker det lediga Pastoratet, hvartill Commerce-Rådet har Jus Patronatus? Å denna herrn?

GODEMAN.

Är, som herr Commissarien nyss sade, Licentiaten Ehrman, nyligen kommen till myndiga år, som begär af Commerce-Rådet Langers någon upplysning om affärerna efter sin afledne fader.

ÖLSTRÖM.

Näsvist begärdt, min unga herre. Men om han ändteligen vill ha upplysning, så står den att erhålla i concours-handlingarna, som kunna utlösas i Rådstugan, der det bokstafligen finnes, att skulden vida öfversteg alla tillgångar.

GODEMAN.

Ja, min herre, det är sant, bokstafven dödar men hoppet gör lefvande. Det är intet så alldeles på en höft, som man begär upplysning. Den såsom förrymde och eftertrummade Cassören Berggrund har lemnat i mina händer vissa original-documenter, hvilka ännu ligga i sitt obrutna convolut. Vi villja

ÖLSTRÖM, trotsigt.

Jag förstår, ni vill skräma herr Langers med dessa föregifna documenter, för att truga honom att gifva er Pastoratet och en summa pengar åt unga herrn der. Men ni lär intet veta, att jag känner hvarest också några documenter ligga. Ni är i Consistorium anklagad för en kättersk bok, och ni har att tacka det väldiga beskydd herr Langers lemnat, att ni icke mistat kappan.

(Lagvrång visar i cabinetet den yttersta oörlighet och missnöje.)

GODEMAN, till Ehrman.

Kom, min vän, vår tid är för ädel att så illa bortspillas i de rikas förmak. Allt

hittills hafver Herren hulptit oss, han hjälper oss ock hädanefter. (*till Ölström*) Ni kan säga Herr Langers, att ert hot, långt ifrån att förskräcka, har tvertom gifvit mig mod att framdraga de documenter ni tror vara af ingen betydighet. (*De gå.*)

FJERDE SCENEN.

Borgmästar LAGVRÅNG. Commissarien ÖLSTRÖM.

LAGVRÅNG, *kommer med häftighet utur Cabinettet.*

Mån kan bli alldeles rasande att höra dessa galenskaper af er och Langers. Att han nu på ålderdomen har mera list än klokhet, mera girighet än handelsförstånd, det är hvad jag länge känt. Men att ni ej förstår att bättre leda honom, hade jag intet väntat. Huru djerfs ni att på egen hand föra så grannlaga saker? Hvilka högst orimliga och dåliga utvägar har ni icke uttänkt och ännu dåligare utfört? Vet ni intet att hela er anläggning med Skuldsedeln är misslyckad och nu står ni här och vill skräma Scholmästarn med en fara, åt hvilken han med skäl ler. Nöj er att vara Commissionär åt Langers i hans illa uträknade procenteri, följdén af hans låga girighet, men våga ej att blanda er i saker af vigt. Nästa gång ni felar i dessa stycken, så förstår jag att afskeda er. Har ni då intet den minsta grad

af människokänedom. En sådan karl, som den der Scholmästarn, hade man bordt berömma för sin bok och kallat det nit att upplysa. Man hade bordt gifva honom Pastoratet, så hade desse documenter, hvarmed han nu hotar, och som jag länge vetat vara ganska farliga, aldrig kommit i fråga. Man hade i stället att lägga försåt för den unga mannen, bordt tillkalla honom och berusa honom med vänskapsbetygelser. Man borde hafva skänkt honom penningar och aflägsnat honom genom en utrikes resa. Men nu har ni retat dem begge genom ett otidigt hot. (*Han ger honom tecken att gå*) Ställ sakerna till rätta.

ÖLSTRÖM, *afsides.*

Den som hunnit graden af denna mannens anseende och höjden af hans fina list, den kan med en sådan öfverlägsenhet krossa oss arma handtlangare för de rikas planer. Då är det ingen konst att synas ädel för hopen och vinna tusentals riksdalrar, der jag och mina likar ej vinnatio. (*Han går.*)

FEMTE SCENEN.

Borgmästar LAGVRÅNG, *allena.*

Det var en lycka att jag i tid kom under väder med allt detta, och serdeles att jag genast och i förhand fick lära kän-

na den der Sjö-Captenen, som hemfört Berggrund efter sitt långa vistande i Indien. Besynnerligt huru all ting gynnar den lycklige Langers. Den der Berggrund, i förening med de nyss uppgifne hotande documenterna, hade otvifvelaktigt blifvit en ganska farlig man, och nu, sedan han nyligen dränkt sig under sin melankoli, försvinner icke allenast allt hvad man kunnat frukta för hans närvaro, utan han lemnar ännu till öfverflöd en ganska betydande summa i dessa omtalte vexlar, hvilken summa Langers lätt kan göra till sin egen. Men just icke hela summan, min kära bror Langers, mitt biträde är här oundgängeligen nödvändigt, och mina anspråk måste jag nu göra gällande på ett sätt, som säkert skall förvåna Langers; men det kan ej hjälpa. Man har länge sökt att hålla mig ifrån allt deltagande i affärerna; jag måste således nu taga desto bättre för mig. Jag känner denna sammansättningen af en character, som på ålderdomen blifvit sämre än förut. I stället att vara djerf och tilltagsen är han nu rädd som ett barn; och skrämnd af sin inbillning beror han af några lika dåliga små själar, som förstå att smickra hans passioner. Men der kommer Sjö-Captenen.

(Dörrarne öppnas.)

SJETTE SCENEN.

Borgmästar LAGVRÅNG, och Sjö-Cap-
ten BÖLJA.

BÖLJA.

Hans tjenare herr Borgmästare. Måste segla i moron.. är redan klar. . kan således intet bättre göra än ge ifrån mig det som icke hör mig till. Mannen är säkert omkommen, alla efterspaningar äro fåfänga; skada, det var en ärlig och bra man . . föll under sin sjukdom i Götheborg i sinnesförvirring och fick tillfälle att komma undan. Han har säkert i sin svaghet bragt sig om lifvet . . var visserligen den som upptogs ur sjön oigenkännelig. Nå! *(med mycken rörelse och uttryck af ett sorgligt deltagande)* Nå, det är förbi . . har här en växel på Langerska contoret . . hederlig man herr Langers, icke så herr Borgmästare? Deponerar hos honom 50,000 R:dr. att utdela till släktingar åt min Passagerare. *(tar fram ett testamente)* Se här den döda mannens egenhändiga antecknings-lista. *(han håller papperet på afstånd och läser)* "Jag Peter Berggrund, för detta . . detta" *(stafvar och ser noga på papperet i det han säger:)* sjö-fuktigheten har alldeles utplånat bläcksvärtan. *(läser vidare)* "skänker och förärar till mina släktingar och min för detta hustru, om hon lefver, vore hon ock omgift . . *(staf-*

var vidare) eller, eller . . . till fromma stiftningar . . ." (till Lagvrång i det han lemnar ifrån sig documenterna) Nå lika mycket; det må utredas på behörig ort. Herr Borgmästarn må på heder och embetspligt utreda och upplysa allt förstår mig intet derpå. Begär endast receptisse

LAGVRÅNG.

Allt ska vara i de bästa händer. Man ska lagligen härmed förfara och alla formaliteter skola blifva punkteligen iakttagne.

BÖLJA.

Förstår, som sagdt är, icke de der curialierna. Men att jag bordt förfara ärligt med ett ombetrodt gods, det förstår jag. Ens sista villja och testamente är ju det som bör hållas heligt, icke så herr Borgmästare? Hu, när skeppet krymper som en gris i vindkastan, när det grymtar och gnislar i tackel och tåg och bölja på bölja sköljer öfver däckets, huru skulle jag vara till mods, om jag visste mig hafva försnillat en annans tillhörighet? Nu står jag der med sinneslugn midt i stormrasen och fruktar intet den brakande åsk-viggen som fräser kring masttopparna. Icke sant herr Borgmästare?

(Lagvrång, slagen af den redliga Sjöcap-

captenens förhållande, synes i en häftig strid med sig sjelf; men snart segrande öfver dessa hastiga intryck, antager han en förställning, värdig en man af hans tänkesätt.)

LAGVRÅNG.

Ni är en man af mycken och redbar ärlighet, samt af en stor character.

SJÖ-CAPTEN, *sticken.*

Ärlig är jag . . Gotts Donner wetter . . det förtjenar intet beröm . . Men character herr Borgmästare, det sköter jag intet om . . hade annars kunnat vara Kongl. Capten, för det jag under kriget räddade ammunitionstransport och folk . . Ä nu rätt och slätt Sjöcapten . . Stor eller liten character gör ingen ting till saken. Har för resten icke tid att vänta och att låta smörja mig om munnen med grannlåt . . Baba herr Borgmästare . . Hoppas man handlar ärliga med den dödas pengar . . Annars . . Gotts Donner wetter . .

LAGVRÅNG.

Jag mente helt annorlunda än ni förstätt. Man säger om en man af fast beslutenhet i sina företag, sådan som herr Captenen, att han är en man af stor character.

Magnet.

SJÖ-CAPTEN.

Nå godt . . Jag är en ostuderad man och förstår ej detta högtrafvande språket . . Litet kort om hufvud, men snart god igen.

LAGVRÅNG.

Kom min redliga Capten, allt ärligt varar längst, vi ska tala vid herr Langers.

SJÖ-CAPTEN.

Så så . . det språket förstår jag. (*pekar åt en sidodörr*) Är det heråt? (*Han går förut.*)

LAGVRÅNG.

Ja. (*afsides*) Nu förstår jag tonen med min man, halfva växeln tillhör mig. (*De gå.*)

SJUNDE SCENEN.

Fru BERGGRUND, *allena.*

Jag ryser hvar gång jag nödgas komma i detta hus, der de farligaste försåt för mig utsattes. Tjugu år äro snart förflutna, sedan jag första gången hitfördes af min olyckliga man, att såsom nygift presenteras för den hedervärda gamla Brukspatron Ehrman, som då ägde allt hvad nu en v. Langers så orättmätigt gjort till sin

egendom. Kunde jag väl den tiden tro, att denna unga Julie Ehrman, då nyss född och efter allt utseende arfvinge till betydande rikedomar, skulle bli ett värnlöst barn och äta nåde-bröd hos en man, som berodde af hennes far. Men icke desto mindre har ödet så bestämt händelserna och kanske äfven mig, att blifva hennes enda förtrogna. Hennes bref hafva likväl aldrig tillförene varit författade i så klagande ordalag, aldrig har hon tillförene så lifligt målat faran af sin närvarande ställning. Men hon kommer der med sorgens alla drag tecknade i hennes ansigte.

ÅTTONDE SCENEN.

Fru BERGGRUND. JULIE EHRMAN.

JULIE.

Ack! välkommen min älskade, min bästa vän, aldrig voro hjälp och råd mig mera nödvändiga.

Fru BERGGRUND.

Var vid godt mod, min goda Julie, kom ihog att det intet är den försagde och vacklande, det är den modiga och ståndaktiga, som segrar öfver oblida öden. Säg mig utan omsvep, hurudant förhållandet är och hurudan den fara som hotar.

JULIE.

Både jag och min bror äro förlorade. Man tillreder för oss begge de listigaste snaror. Min bror torde dock kunna undgå försätet med förlusten af hela sitt hopp om arf efter våra föräldrar. Men jag, Gud! jag svaga och värnlösa flicka . . . jag blir säkert ett offer för att trygga Langers i besittningen af alla de egodelar som tillhört min far. Denna planen är listigt anlagd. Man vill tvinga mig till giftermål med Consistorii Notarien Frendell, hvilken har fått löfte om det stora Pastoratet, hvartill Langers har Jus Patronatus efter mina föräldrar. Det är på detta sätt man vill undanrödja alla frågor om arf för mig. Hvad jag skulle skatta mig säll med en så hederlig utkomst, om jag kunde nånsin blifva lycklig med en man af så nedriga tänkesätt. Huru har han icke ådragit sig ett allmänt förakt, skild ifrån en hustru, hvars egendom han förstört. Jag kan aldrig älska honom. Tvertom jag afskyr honom. Men förgäfvets har jag använt böner och föreställningar. Hos den rika gäller blott afsigten, allt är magtspråk. Låt mig för allting fly . . . låt mig finna en fristad hos en vän af ett så ömt deltagande.

Fru BERGGRUND.

Det är utan tvifvel en svår ställning, som skall undvikas. Men är det väl öfverensstämmande med klokheten att be-

fordra er flykt. Langers har förklarat sig för er lagliga förmyndare. Han har anseende och credit. Om ni flyr utur hans hus, hvad skall allmänheten tro? Jag är för svag att skydda er. Ni är ju i hemlighet förlofvad med Doctor Blomrot? Denna hederliga unga man bör nu göra sina anspråk gällande. Det är han, som bör tala, och då ni sjelf är för blyg att gifva Langers tillkänna ert hjertas förbindelse, så bör Doctor Blomrot sjelf och utan omsvep afgöra saken.

JULIE.

Jag älskar Doctor Blomrot, men till en förlofning har det oss emellan aldrig kommit. Han är en man af en erkänd heder, och jag skulle ej tveka att gifva honom min hand, om han icke syntes draga i betänkande att begära den. I det förhållande, hvori han för det närvarande sig befinner, kan han icke våga ett afgörande steg, som beror och måste ännu någon tid bero af lyckan och tiden. O! huru gerna skulle jag icke afvakta tiden, blott denna tiden vore mig unnad. Men ännu i dag måste jag besluta, måste jag lemna den förhatade min hand . . . Nej, denna fordran går för vida . . . Men hastom härifrån, låtom oss skynda att fatta ett beslut, att söka åtminstone ett ställe, der jag mera säker kan lemna mitt förtroende. (*De gå.*)

TREDE AKTEN.

(Theatern oförändrad.)

FÖRSTA SCENEN.

Mademoiselle LANGERS. Mademoiselle
JULIE EHRMAN. Fru CITTERSTRÄNG.

Mademoiselle LANGERS.

*(vid claveret, spelar ovåligt och med
ovilja.)*

Fru CITTERSTRÄNG.

Intet alldeles så fort min söta Mam-
sell, touchen litet lenare. Var söt å ob-
servera.

Madem: LANGERS, *kastar noterna ifrån
sig och stiger opp.*

Observera, observera, aldrig annat än
näsyvisa rättelser med en förställd höflig-
het. Fruen är alldeles förfärligt difficil;
också är jag intet heller i humör att
spela; är det tid att hålla på med sådant
lappri en så skön sommar-morgon! Låt
se . . jo, jag vill gå i Kungsträgåln, jag
ämнар försöka min nya morgonhabit. *(til)*

Julie) Du kan följa med, Julie. Du kan försöka att klä dig i min gamla klädning, jag skänker dig också den blå hatten jag i går casserade. Gå nu och laga dig färdig.

JULIE.

Min söta! min bästa! låt mej få nyttja tillfället med fru Cittersträng till min undervisning och ro.

Mademoiselle LANGERS, *skrattar föraktligt.*

Nå kallar du det der ro, så missunnar åtminstone icke jag dig att ha roligt. Men du ä alltid toute opposée. (*ser sig i spegeln och gör några ställningar för att antaga den hon tycker mest behaglig, gnolar en aire*) Hör fru Cittersträng, har ni intet märkt att jag är bättre coëfferad i dag än vanligt? (*härmar henne*) Observera!

Fru CITTERSTRÄNG.

Jag är alltid van att se min söta Mamsell täck och elegant och det gör att jag intet observerat. Men låt se . . . Nå, den der coëffuren den är just admirabel.

Mademoiselle LANGERS.

Ja, jag försäkrar er att den är de dernier goût, (*alltid framför spegeln*) alldeles efter de sista ifrån Paris komne modeller. Det är också en nykommen Fran-

sos, som klädt mej. Min dumma hår-mådame förstår alldeles intet att förändra sin styfva costume.

Fru CITTERSTRÄNG.

Men ska lections-timman gå så alldeles fruktlöst förbi? Får det intet bli blott en enda af de sista airerna ur Ålström? (*hon bläddrar i Notboken*) Eller se här en alldeles förträfflig simfonie af Hayden à quatre mains . . . Å se tåcket nitidt och präktigt not-tryck! Min nådiga ska just få lust att spela.

Mademoiselle LANGERS, *med litet begabberi.*

Det der nitid? Det är ju bara sudd i jemnförelse till de sista musicalier jag i går fick ifrån Berlin och som jag intet i dag framtagit blott för att slippa era envissa föreställningar. Dessutom, fru Cittersträng, en gång för alla, om musiken vore af er favorit Hayden eller af min egen favorit du Pui, så spelar jag intet, alldeles intet, så framt det icke regnar eller jag har brist på nya Romaner eller ock då ingen anmält sig för en morgon-visit. (*hon tar fram en pung med silfverpengar*) Se här min vanliga löse-penning. Om min far frågar, så vet ni hvad ni bör svara. (*litet afsides*) Jag bryr mig litet om Gubben, men jag orkar ej höra hans eviga

kjarg. (Hon ringer med häftighet). Kors
 hvad de pigorna ä för odrägliga djur.
 (med stigande häftighet ringer hon åter)
 Är det icke odrägligt, klockan är rätt nu
 tio, och än har jag intet fått hem min nya
 hatt. (Efter några slag kring golvet
 med tecken af den största otålighet går
 hon ut.)

ANDRA SCENEN.

JULIE och Fru CITTERSTRÄNG.

JULIE, som under hela förra Scenen varit
 sysselsatt med att teckna, säger till fru Cittersträng:

Söta fru, var så god och se på min
 teckning och rätta hvad som förtjenar på-
 minnelse.

Fru CITTERSTRÄNG, med rörelse
 af förundran.

Bevars, min kära Mamsell Julie, är
 det att be mig rätta ett verkeligt mäs-
 testycke . . en miniatyr af de ganska go-
 da . . Directören Edelberg i likhet och
 utseende. Det är verkeligen förträffligt
 tecknad, blott kanske något för ungt.

JULIE.

Jag vet ej hurudant mitt öde kan bli
 med tiden, jag måste emedlertid nyttja alla
 ögonblick till mina små talangers fullkom-

nande. Detta är blott ett försök, och jag är så mycket mera glad att det lyckats, som jag dermed på dubbelt sätt bibehåller minnet af en ädel människa. Fru vet sjelf hvad han gjort för mig, huru frikostigt han bidragit till min uppfostran; jag vördar och älskar honom såsom min far.

Fru CITTERSTRÄNG, som emedlertid i portföljen träffat en dylik teckning af Doctor Blomrot, framvisar den och säger med en skämtsam och glättig ton:

Utan tvifvel är också detta gjordt att bibehålla minnet af en god vän.

JULIE, brydd.

Men . . .

Fru CITTERSTRÄNG.

Men detta porträtet är likväl mycket mer acheveradt. Det är utan all jemnförelse, alldeles af en mäterhand, otroligt likt . . . Doctor Blomrot alldeles talande.

JULIE, alltid brydd.

Men . . . när . . . när man är fattig på idéer och har föga tillfälle att copiera goda originaler, så gör man hvad som först förefaller. (*Hon tar teckningen och lägger den mera undangömd i portföljen*).

TREDJE SCENEN.

De förre och Mademoiselle LANGERS.

En PIGA med en Cartong.

Mademoiselle LANGERS.

Jag tror att jag snart i två timmar väntat dig, ditt lata kräk. (*Hon rycker af henne cartongen.*)

PIGAN.

Det är alldeles omöjligt att hinna for-
tare, när man måste stå och vänta. Dess-
utom hade jag ju flere ärender att gå.
Jag lät, ve mej, en god varm kopp caffe
bli ståendes för det jag skulle kunna skyn-
da mej. Se här är räkningen.

Mademoiselle LANGERS, *slår räkningen ur
handen på henne.*

Räkningen, ditt dumhufvud! Vet du
intet bära den strunten ner till Cassören.

PIGAN, *afsides.*

Jo, jo, det skulle varit Mamsell Ju-
lie det, som jag gjort den minsta tjenst;
hon hade visst intet vetat huru hon skulle
tackat nog. Det är en Engel emot en så-
dan Basilisk.

(*Hon går.*)

FJERDE SCENEN.

De förre utom PIGAN. JULIE spelar sagta.

Mademoiselle LANGERS, *har emedlertid fäst på sig hatten framför spegeln.*

Huru finner ni denna hatten fru Cittersträng? Det blå kläder alldeles intet mitt ansigte . . . (*ser sig i spegeln*) Säg . . . huru finner ni mej? . . . Jag har mina skäl att vara mera parerad i dag än vanligt.

Fru CITTERSTRÄNG.

Charmant, alldrakäresta . . . tack och söt.

Mademoiselle LANGERS.

Jag skall berätta er . . . oss emellan likväl . . . att jag i afton förlofvas med Grefve Stormfelt . . . Men ni talar ännu icke om det förstår ni.

JULIE, *afsides.*

Ett förtroende som tio eller tolf andra redan fått under samma villkor.

Mademoiselle LANGERS.

Hvad är det Julie mumlar? Man kan ge henne bref på att hon duger till en knarig Gouvernant . . . Det är åtminstone en förtjenst hos henne, att hon som fattig flicka vet lära något . . . för den som är rik och

kan göra pretentioner, är spela och rita något, som man bör lära par aire . . . I längden duger det till intet . . . (*hon springer till fönstret*) Åtminstone är hon präcist på timmen min Donna Sempertina . . . Farväl fru Cittersträng . . . Det är Major-skan Bondpreijer som skall göra mig sällskap till Kungsträgåln . . . Man ska ju alltid som flicka ha en fru med sig . . . Den här fjollan känner ni . . . hon vill behaga, och äfven bredvid mig. (*Hon går.*)
(Fru Cittersträng och Julie sätta sig vid claveret och synas spela à quatre mains.)

FEMTE SCENEN.

Doctor BLOMROT, *i yttre förmaket.*

Hvad kärleken är mächtig . . . jag skulle visst aldrig uthärdat att redan i flere år hafva hört en. Langers under sitt mjältsju-ka gräl säga alla de dumheter som födas i en så oupplyst hjerna, att i tid och otid hafva nödgas stå tillreds på minsta vink, och med allt detta att oftast hafva blifvit behandlad på ett ovärdigt sätt; jag skulle ej uthärdat, säger jag, om ej kärleken till Julie kommit mig att uthärda allt. Hvilken är väl mera utsatt för tadel och obliida omdömen än Läkarn, och hvad är hans vettenskap, efter allmänna omdömet,

annat än en gissnings-konst? Ty hvilken utsätter graderna mellan den som utöfvar Medicinen efter säkra grunder och den som gissar på en höft? Jag har nyss haft ett prof på denna sanning. Grefve Stormfelt, den lyckliga Grefven, som vunnit den stolta Mamsell Langers, gjorde mig icke län-gesedan den äran, hvad säger jag, den nå-den att kalla mig, ty man kan väl tänka hvad det är för en serdeles nåd för den som sköter den grofva menighetens kräm-por att få nalkas det löshullare ärans folk. Jag kom på herr Grefvens befallning . . jag fann honom med röda ögon, stark puls och klagande öfver tyngd i hufvudet . . jag gissade det förnuftigaste man kan gis-sa, att den frossande Grefven hade mer än vanligt gjort heder för sig vid bordet och bålen . . och jag förklarade att här behöf-des ingen ting . . Kors, hvad säger ni? in-föll Grefven med otålig häftighet . . min höga puls, min odrägliga tyngd i hufvud-et . . mina röda ögon . . Jag råder åt-minstone att herr Grefven dricker nypon-soppa och väntar . . . Jag gick . . nå-gon ankommen tjenstaktig vän fann för godt att kalla mig okunnig . . Han före-slog Assessor Schreij . . Uff! alla lakejer på språng . . Schreij kom . . Man kan väl tänka hvilken ström af gissningar under ett hvilande förstånd . . Min Grefve! ut-brister Schreij, här är mycken fara på fär-de . . Det här är den vanliga nerv-febern,

på hvilken mina värda medbröder i allmänhet misstaga sig . . . Det är er lycka att jag så tidigt blef kallad . . . Bläck och penna . . . Herr Schreij är outtröttlig att föreskrifva och Apothekarn att incassera. Emulsioner, potioner, infusioner, mixturer, decocter, ptisanur, mos-latverg, piller och pulfver, moschus, opiater . . . med ett ord: här slösas allt hvad charlatanismen har kraftigast och ända till magnetismen. Om nu Grefven dödt af en sjukdom, som blott igenom Schreij's behandlings-method tillkommit, huru var det möjligt att göra mer än Schreij gjort, och om hans goda natur segrade, hvilken större Æsculap än Schreij . . . det kallar jag att göra sig ett namn.

SJETTE SCENEN.

Directör EDELBERG och Doctor
BLOMROT.

EDELBERG.

Se god dag min Doctor . . . Nå det är väl allt efter vanligheten kan jag tänka med gamla Langers? Hans mjältsjuka, eller rättare sagdt, inbillnings-sjuka är alltid den samma. Nu tror han sig vara på vägen att bli döf och har fått höra talas om den här charlatanen Schreij, som springer här med den afsomnade Magnetismen, ga-

lenskapen, som jag trodde vara glömd. Jag begriper likväl lätt att det icke är så mycket hans som icke fast mer hans fruntimmers tillställning . . . De ha säkert en plan som kan blifva till skada för någon den tredje och sådant måste förekommas . . . Jag begriper likväl icke hvarför i en stad, der så många upplysta och aktningsvärda Läkare finnas, man icke gör gemensam sak för att mota den oblyga Charlatanen . . . Min pung någon gång . . . men intet min hälsa och lif.

BLOMROT.

Allt hvad som harsken af förunderlighet, retar nyfikenheten och allmänna deltagandet i den grad, att ju mer man skulle sätta sig deremot, desto större skulle skriket bli om förföljelse. Den enfalldiga försökaren är den förste bedragne och något mer än vanligen hysteriska spasmer hos svaga qvinfolk, få lätt en ännu mera öfverdrifven grad igenom Magnetisörens manipulation. Sådant gyckleri har varit och skall alla tider blifva . . . Det glömmes under ett namn och åter uppkommer under ett annat.

EDELBERG.

Ni talar som en förnuftig man . . . Men att jag icke må sjelf glömma en angelägen-

gelägenhet, så tillåt mig frågat, om Capten Jernspets är i staden. Jag ve att ni är hans vän.

BLOMROT.

Ja, vi bo tillsammans i ett hus, han är en hederlig karl . . officer med uselt gage och ofta utsatt för sina björnar.

EDELBERG.

Jag hade i moros bitti ett serdeles upp-träde. Jag såg två Slotts-Cansli-betjenter länge smyga kring huset och gissade der-af att någon olycklig skulle uppsnappas. Också gissade jag ganska rätt och fick till-fälle att göra en god gerning. En ung man, som ni noga känner, blef angripen; jag kände honom ej förr än efteråt, men det ömmade mig att se honom förföljd. Med ett ord: då jag litet förgrep mig emot her-rar Griphomines, likväl alltid med full va-luta i händerna, så kom jag att rycka åt mig äfven ett bysättnings-utslag på vår Capten. Se här ett convolut. Laga att det kommer i hans egna händer. Lik-väl vill jag intet att ni yppar mitt namn. Ödet hade bestämt mig äfven till denna goda handling. Jag behöfver ej säga en Läkare af er halt, hvad tillfället att göra godt medför för en serdeles tillfredsstäl-else. Det kostar likväl er alltid möda, oftast egen lifsfara. Mig som det blida

Magnet.

ödet beskärt mer än jag behöfver, mig, säger jag, kostar det icke en gång mödan.

BLOMROT.

Herr Directörns sätt att göra jemnförelser är lika ädelt, som sättet att göra välgerningar. Capten Jernspets skall erhålla convolutet. — Vælgerningsmannen döljer jag likväl icke. Denna grymhet mot min tacksamma vän, kan jag icke begå. (*Det sednare säges afsides.*)

EDELBERG.

Jag har en angelägenhet att säga Langers. Men hans förtrogna, Borgmästar Lagvrång, är hos honom. Jag kan intet stort med den mannen oaktadt hans artighet och fina vett. Men à propos, under det vi vänta, så låt oss se till om icke den unga Julie Ehrman är här i cabinettet med sin Spelfru. Jag betalar kvar-talet för hennes undervisning. Langers är en bra man nog, men litet för sniken när det kommer an på vissa utgifter. Julie är redan ett bildadt och fullkömligen för sig kommet fruntimmer, sådan som aldrig Langers nånsin får se sin dotter.

(*De gå in i cabinettet.*)

SJUNDE SCENEN.

Madem. EHRMAN. Fru CITTER-
STRÄNG. Directör EDELBERG och
Doctor BLOMROT.

EDELBERG.

God dag min beskedliga Mamselle
Julie! God dag min fru!

BLOMROT.

Alltid är Mamselle Ehrman sysselsatt
med något nyttigt och vackert. Herr Di-
rectören har sagt mig att detta är er mu-
sik-timma och med ert tillstånd skulle
det vara angenämt att höra denna er så
egna talang.

JULIE.

Om en nybegynnares spel förtjenar att
höras och herr Directörn så befaller, så
har jag ingen invändning att göra.

Fru CITTERSTRÄNG.

A quatre mains . . om herrarne be-
haga, t. ex. denna sublimes musiken af Hay-
den eller denna af Piccini.

EDELBERG.

Godt, godt, min fru! Vi villja till
en början helst höra en solo, spelad af

Mamselle Ehrman och accompagnerad af hennes vackra röst.

JULIE, *spelar och sjunger.*

Om bland de pligter dygden krätver,
 Vår kärlek friades från tvång:
 Om tycket, när det sig förhäfver,
 Blef varsamt kufvadt någon gång:
 Då vore dygden lätt att öfva.
 Men nu den lydas vill i allt
 Och på vårt hjertas rätt bepröfva
 Sin styrka och sin rätta halt.

(Sedan Airen är slutad, fortfar Julie att spela, men så lågt att den monolog, Edelberg håller, deraf icke störes. Edelberg har under det musiken börjades, igenomsett flere teckningar i Portföljen och träffat miniaturn-målningen af sig sjelf, som lifligt väckt hans uppmärksamhet och som är ämnet för hans monolog. Han stiger upp och går längre ner på theatern seende på teckningen.)

EDELBERG.

Men detta är ju ett miniaturn-porträt af mig sjelf . . och af Julies egen hand . . Skulle min gissning kunna ega grund? Kan jag vara älskad af denna förträffliga flickan . . jag som redan är en gammal man . . Nej, det är erkänslans verk . . jag känner henne . . Hjertat är oförlikneligen godt. Men ändå? jag är ju tecknad med alla de drag, som en älskande endast skulle kunna gifva mig. Denna leende, glada

minen, detta fylliga och friska ansigte . . nej icke erkänslan allena utan kärleken har gifvit mig denna teckning. Och ännu en så naturlig, så billig och tydlig invändning . . Om Julie blott hade målat detta porträt af den ingivelse som tacksamheten väcker, så skulle hon hastat att visa hvad tacksamheten aldrig döljer, hvad den tvärtom alltid söker att få visa, jag menar erkänslan, då kärleken deremot är förbehållsam och blyg. Nu ligger detta porträtet undångömdt och af ingen känt eller sedt . . och hvarföre kan det icke vara kärlekens verk af ett fruntimmer så stadgadt och bildadt som Julie . . Hvilken lycklig upplysning! (*Han lägger teckningen tillbaka och tar fram pengar att betala kvartalet åt Spelfrun.*)

BLOMROT, *afsides.*

Gud! hvilka ord har jag ej hört!
Men vore jag ock älskad, hvad kan jag hoppas i min närvarande ställning.

EDELBERG, *som emedlertid betalt fru Citterssträng.*

Nu ett stycke à qvattres mains, medan jag väntar på Langers.

(*Musiken fortfar, men mera tyst.*)

ÅTTONDE SCENEN.

De förre i cabinetet. LANGERS
och LAGVRÅNG inkomma i yttre förma-
ket genom en sidodörr. Langers är i
morgonrock omhucklad med kläden.

LAGVRÅNG.

För fan i våld! Hvad är det för ett dåligt gnauseri att villja ge bort Pastora-
tet med förbehåll att Säteriet blir fritt i-
från afgiften af presträttigheterna. Man
ska vara en så nedrig stackare som Fren-
del för att ingå i en slik afhandling, den
han aldrig tänker hålla. En annan sak vo-
re det att gifva honom Julie och taga de-
charge för hennes arf. Men flickan tar
honom aldrig, och dessutom akta dig för
Scholmästarn, om du vill att alla original-
documenter rörande Holländska creditorer-
na, med det mera, skola glömmas. Ty u-
tan all gensägelse har Berggrund undan-
stulit dem och deponerat dem hos Schol-
mästarn. Du får ju nu en betydande
summa, som regnar ner öfver dig. Ge
derutaf en hederlig hemgift åt Julie och
gift henne med Blomrot. Han går ju här
och tjenar för henne, som Jacob för Ra-
chel, ty aldrig må du tro, att han skulle
så länge hållit ut att höra ditt mjältsjuka
prat för ett lumpet hus-accord, om ej kär-
leken till flickan vore driffjädern. Ge res-
pengar åt Ehrman och skynda dig att af-
lägsna honom, innan din skamliga stämpling

blir känd. Med ett ord: döfva allmänna rösten om din gemena snålhet och låt en gång tala om ditt ädelmod såsom hela verlden talar om din fordna compagnon Edelberg. I stort duger en stor intrig, sådan som jag utstakat för dig, men aldrig i små saker.

LANGERS.

Ja, blott man under god pretext kan komma åt hela summan af den deponerade vexeln.

LAGVRÅNG.

Jag känner icke igen dig. Din fordna raskhet är förbi och hela din förslagenhet ofverända. Är det farligare att våga detta steget än det att narra bort Berggrund? att skrifva falska bref om hans hustrus otrohet, och att villja föra honom i händerna på en hop Seelen verkoopers? Du har ju låtit offentligent trumma efter Berggrund såsom den der spolierat ditt contor och nu står du och grubblar på pretext att komma åt hans qvarlåtenskap.

LANGERS.

Visserligen, på brors inrådan skedde allt det omtalta. Men' hela hans ganska rika och vackra bo seqvestrerades för contorets räkning.

LAGVRÅNG, *med bitter ironie.*

Förträffligt! bror Langers. Du advocerar emot dig sjelf. Du blir samvets-

grann. Sådant kan likväl icke vara ditt allvar i annat än att undandraga dig min handledning. Se här huru saken i kort-
het förhåller sig. En vaxel på 50,000 Rdr:
är inkommen i ditt contor. Den lemnas
till din och min disposition af en Sjö-
capten, som emottagit den af den förrymde
och nu afledne Cassören Berggrund. Sjö-
captenen får betyg öfver depositionen.
Det är allt hvad som angår honom. Han
reser. Han omkommer.

LANGERS.

Ja, ja. Men om han återkommer och
börjar att göra efterfrågningar.

LAGVRÅNG, *skrattar och klap-
par Langers på axeln.*

Mitt eget intresse och ditt stora be-
hof af mitt biträde hålla oss tillsammans.
Farväl! jag kommer till middagen. Om
affären tala vi ej mer. Jag har uppgjort
planen. Den kan omöjligen misslyckas,
om ej Berggrund uppstår ifrån de döda.
Du tappar intet på mina råd. (*Går.*)

LANGERS, *afsides.*

Och intet du på din advocatur. För-
dömdt att vara i händerna på en sådan kaxe!

NIONDE SCENEN.

LANGERS, går in i Cabinettet till de föregående, hälsar i ton af en som är besvärad af krämpor.

God dag, Bror Edelberg. (nickar blott åt de öfriga, sätter sig i en ländstol och är en stund besvärad af vapörer) Julie, tag hit flaskan med mina väderdelande droppar. (Han dryper deraf på en bit socker och dricker ett glas vatten. Julie sätter sig vid claveret.)

Fru CITTERSTRÄNG, gör honom en särskilt hälsning.

Det fögnar mig på det aldrahögsta att se herr Commerce Rådet, som jag på längre tid ej haft den smickrande äran att få tala vid. Min sann . . så alldeles intet åldrad. Herr Commerce Rådet förefaller mig i alla måtto, som ett Ryskt Stats-Råd, en mycket respectabel man, som het . .

(Julie fäller med föresats nothållarn på claveret, som gör buller.)

LANGERS.

Aj, aj, mina öron och mitt hufvud! Hvad är det för en vårdslöshet den der flickan har för sig. Sådana presenter får man efter sina vänner. Det vore bättre att lära dig höflighet af denna goda frun.

Det Ryska Stats-Rådet, min fru, ni ville säga något.

Fru CITTERSTRÄNG.

Det var en dag som Kejsarrinnan sjelf och Furstinnan Daschow skulle besöka fröken-stiftet, der jag hade den nåden att vara. . .

EDELBERG.

Så, så min fru. *(till Langers)* Din Doctor kära bror Langers har annat att göra än att stå här och vänta.

LANGERS.

Om förlåtelse då min fru. Jag hoppas min flicka gjort sin flit denna förflutna tiden.

Fru CITTERSTRÄNG.

Hon profiterar förträffligt. Hon har en touche å ett öra . . nå ett öra. .

EDELBERG.

Duger intet, flickan är vårdslös och spelar högst uselt. Hon är bortskämd genom flathet och inbillning om sina rikedomar. Men jag har just att tala vid dig om detta och mycket annat.

(Fru Cittersträng och Julie gå ut.)

TIONDE SCENEN.

De förre. Consistorii Notarien FRENDEL och OLOF, som inkommer med avisor dem han lägger ifrån sig och stannar på afstånd. EDELBERG tar avisorna och läser, men är likväl alltid uppmärksam på hvad som talas.

FRENDEL, i smicker-ton och med öfverdrifven ödmjukhet.

Aldraödmjukaste tjenare, min högstgunstigaste Herr Commerce Råd! (*hälsar ovårdsamt på de öfrige.*) Huru är det med hälsan i dag? något bättre vill jag förmoda.

LANGERS.

Tack min hjertans Magister. Min hälsa är svag och min hörsel den försämrades dageligen. De sista ordinationerna bli alltid de sämsta. (*till Doctorn snäsande*) Min kära Doctare, min mage står aldrig ut med det der utländska vattnet, vore intet det här. . . (*till Frendel*) huru heter nu igen, Magister Frendel, det der vattnet ni talte om, som ska vara så förträffeligen stärkande?

FRENDEL.

Det var blott Seltzer - vatten, ett spitsglas och såsom min vän vice Pastor

Hans Barfrost ordinerar, man följ eck den förträfflige Past. Dunselius, hvilkas utförliga berättelser influtit uti Inrikes Tidningarna, samt om Bottnaryd Källa.

EDELBERG, *afsides.*

Si det der är äkta Prest-medicin af två stora Kyrko-Lärare.

LANGERS, *till Doctorn.*

Ja, det der vattnet, Doctare! vore intet det mycket bättre? Aldrig vill ni tänka på något nytt, utan alltid ska jag sjelf ordinerar.

Doctor BLOMROT, *med ironi.*

Det kommer då säkert deraf att alltid de sista ordinationerna bli de sämsta. Herr CommerceRådet ger sig aldrig tålmod att vänta på läkemedlens verkan.

LANGERS.

Ja, Ja, tålmod . . tålmod med mina krämpor och min svåra hufvud-fluss. Allt mitt onda är ju bara svaghet, som min svägerskas nya Doctare sagt på min Husmamsells beskrifning om min stora slapphet. (*till Fren del*) Hvad är det han heter den der snälla Doctarn?

FRENDEL.

Assessor Schreij.

LANGERS.

Ja, Assessor Koreij. Han nyttjar ju Galvanismen eller Magnetismen.

FRENDEL.

Så är det min höggunstigaste herr Commerce Råd, den så kallade animala Magnetismen, denna nästan gudomliga och förvånande kraft, som bevisar den fullkomliga relation, som är mellan det öfversinnliga och sinnliga.

EDELBERG.

Galenskap och lutter charlataneri. När man bevist mig en enda verklig cur med Magnetismen, så ska jag först låta en klok och fördomsfri Läkare förklara mig det physiska förhållandet. Det öfversinnliga må bli för visionärer och dårar.

LANGERS.

Ja-ja, min kära svåger, men något måste det väl vara, då det tryckes och läses. Der står Doctarn, som bör känna och veta sådant och upplyser mig ändå intet om förhållandet af den der animala Magnetismen och dess stora kraft och verkan.

BLOMROT.

Jo, jo. Denna upptäckstens kraft och verkan är sådan som den stått att läsa i

alla Journaler och torde med all framgång kunna nyttjas äfven för herr Commerce Rådet, som då blefve somnambule, det vill säga, att herr Commerce Rådet föll i en ganska djup sömn, svarade alldeles ovetande på alla frågor, upptäckte de hemligaste och mest förborgade saker.

LANGERS, *i högsta bryderi är besvärad af vapörer och säger afsides:*

Bevare Gud! tala ovetande i sömnen och upptäcka hemliga förhållanden. Det är en djefvulsk, en fördömd konst. (Högt) Om förlåtelse, jag måste gå i mina rum. Jag har en så fatal svindel.

FRENDEL, *ger honom armen.*

Mätte jag få den äran att föra herr Commerce Rådet. (De gå.)

E L F T E S C E N E N .

EDELBERG. BLOMROT, och OLOF
allt afsides.

EDELBERG.

Nu var ni elak min Doctor, och kände mannen litet för hårdt på pulsen. Ni skämde säkert bort en stor plan för den styrande Mamsellen i huset.

BLOMROT.

Jag känner mitt folk. Den svaga gubben är i deras händer. Likväl sväljde han pillren.

(De gå.)

TOLFTE SCENEN.

OLOF, *allena.*

Nå det vore en lustig sak det. Tänk om Herrn blef som herr Byl, eller den der Herrn som talar ovetande i sömnen och svarar på alla frågor. Nå för tusan om jag bara fick fråga jag, så skulle jag börja så här: huru många dräng-löner har Herrn innehållit? Huru har Herrn kommit sig till alla de stora godsens? Huru . .

TRETTONDE SCENEN.

OLOF och MALIN.

MALIN.

Se nu åter hvar det der dumhufvud står å pratar i sömnen. (*går närmare och skriker honom i örat*) Är du vaken drömgångare?

OLOF.

Å sofver aldrig du natt-uggla?

MALIN.

Fort på ögnablicket efter Archiatorn
i Herrns nya vagn.

OLOF.*

Kan intet Herrn dö utan att alla verld-
sens Doctorer ska komma hit. (*De gå.*)

FJORTONDE SCENEN.

Mademoiselle TRAST och Magister
FRENDEL.

Mademoiselle TRAST.

Jag måtte säga, min kära Magister
Frendel, att ni burit er åt värre än en
scholgosse. Jag hade ju uttryckligen
befalt er att aldrig öppna er mun om
magnetismen i närvaro af Doctor Blomrot.
Det var ju klart att det då skulle ske
som skett. Också är gubben nu så upp-
skrämd, att han omöjligen låter magnetisera
sig och lika uppskrämd är han af Lag-
vrångs föreläsning. Hela planen är förlo-
rad för er om Pastoratet och för mej att
kunna införa min vän Assessor Schreij
såsom Läkare här i huset. Den enda ut-
väg som återstår, är att upptäcka för er
morbror Archiatorn en del, förstår ni,
blott en del af planen nb. i det som rör
er. I Archiatorns närvaro och gubbens
åsyn måste Malin bli somnambule. Hon
måste

måste profetera för gubben ett långt lif och tala om er och pastoratet i förbigående. Jag ska lägga frågorna i munnen på Schreij och svaren i munnen på den illsluga Malin. Blott detta utseende af öfversinnlighet förmår att verka på gubben, som är lätt bedragen. Och sjelfva Archiatorn är intet heller någon trollkarl.

FRENDEL.

För all del i verlden, min nådigaste, jag är alldeles förlorad om ej min nådiga af ynnest, bevågenhet och ädelmod . . .

Mademoiselle TRAST.

Ynnest, bevågenhet och ädelmod . . . det der låter som alla edra högtrafvande toma ord. Tror ni att man föder sig med bevågenhet och ädelmod. Här ä min sann rätt betydande och förtjente män, som bjuda vackra summor, om jag, hvad pastoratet angår, vill employera mig för dem.

FRENDEL.

Jag fördubblar den utfäste summan af 500 R:dr. i contant och resten på min sedel.

Mademoiselle TRAST.

Nå väl an, skynda er nu och följ med vagnen efter Archiatorn.

Magnet.

FJERDE AKTEN.

(Theatern oförändrad.)

FÖRSTA SCENEN.

Mademoiselle TRAST och MALIN.

Mademoiselle TRAST.

Förstår du nu att somna som sig bör och sofva hårdt, mycket hårdt. Kom ihog att du intet svarar utan när Doctorn rör vid fingerändarne på dig eller trycker på mag-gropen. Glöm intet läxan som jag lärt dej.

MALIN.

Var intet rädd Mamsell. Allt det der ska jag göra så qvikt, att bå Doctorn, Archiatorn och alla andra sku bli fullkomligen narrade, ja till och med Blömrot sjelf och Directör Edelberg skulle spännen öronen. Mamsell ska veta att när jag tjente i Östergöthland hos den namnkunniga frun, så lärde jag af henne att sätta kroppen i så underliga ställningar och att

tala så doft i magen, att folket trodde jag kunde förvända synen.

Mademoiselle TRAST.

Nå allt väl, min bästa Malin, gör nu allt hvad du kan och lita på att du ska bli väl betald.

(Malin går.)

ANDRA SCENEN.

Mademoiselle TRAST, *allena.* !

Med Malins illparighet och förslagenhet ska det visst lyckas att göra tecken och under för gubben Langers. Det kommer nu an på att intet Schreij duperar mig i frågan om vårt giftermål. (*hon ser sig i spegeln.*) Med dessa vackra rester af en ungdomsfägring, som konsten ännu kan upphjelpa, ska jag visst intet blifva indifferent för gubben, ty fastän jag gifter mig, blir jag alltid boende i huset, och min tillkommande man ska visst intet finna sig stött deraf, då vi å ömse sidor förstå att begagna oss af ställningen. Eniedertid är det nödvändigt att betjena sig af all möjlig slughet. Jag bör ej tvifla att ju en Langers utbetalar den hemgift han lofvat, och de blomständigheter som nu gynna, äro alltid välkomna. Mitt biträde åt Grefve Stormfelt att vinna den rika dot-

tern i huset bör vedergällas med bestämda discretioner, och de Tusende R:dr, som Magister Frenzel utfäst sig att betala, för det jag skaffar honom Pastoratet, ä min sann icke heller att försmå. Men der kommer Archiatorn. (*Dörrarne öppnas.*)

TREDJE SCENEN.

Archiator v. RADOTÖR. Mademoiselle TRAST.

Mademoiselle TRAST.

Förlåt min herr Archiator, förlåt att man gjort besvär. Men Herr Archiatorn ä alltid vår förnämsta tillflykt. Här är fråga om Magnetismen. (*mera förtroligt*) Jag hoppas att Magister Frenzel prevenerat.

v. RADOTÖR, *repeterar ofta sista stafvelsen af orden.*

Godt, godt, min söta flicka. (*han kysser hennes hand*) Det ä för de sköna pomeranserna och citronerna — tronerna, för de flere buteljer Porto och Madera — era. Nå hur mår ni nu sjelf, åtminstone lika söt och täck. Nå ni ska få se huru lätt vårt ämne ska komma i fråga och blifva till nöjes afgjordt — gjordt, jag förstår halfqväden visa. Men på min heder ska det icke vara för er skull som jag går ifrån vissa principer — iper; ehuru jag alltid

håller stängen åt den sidan jag vänder —
 änder. Nå det sista estomachala vinet
 med den aromatiska tincturen, som jag fö-
 reskref, har utan tvifvel gjort sin verkan.
 Det är väl hundra som begärt receptet
 härpå. Men ser ni jag håller compositio-
 nen hemlig på Svarta Africanen hos min
 vän Mican, som förstår sig på industriösa
 — ösa.

FJERDE SCENEN.

De förre, och LANGERS klädd.

v. RADOTÖR.

Si, goddag gubbe lilla! Nå fan ta som
 tror ni nånsin blir till utseendet gammal.
 Ni är nu som för tjugu år sen. Vet ni
 hvar gång jag ser er, så kommer jag ihog
 Presidenten er granne der ute vid Ström-
 fors, som ni mins var så eländig och som
 hela hofvet förundrade sig, att jag så lätt
 curerade, sedan alla andra gjort fruktlösa
 försök — ök. Men ni har väl intet väntat
 på mej? När er vagn kom, så satt hos
 mig hans Excellence — lence. Vi talte om
 Magnetismen. *(han gör en förtrolig vink
 åt Mamsell Trast)* Det ä, sa han, ett be-
 synnerligt fenomen, som väl intet många
 Läkare gilla — illa, sa han. Men ers Excel-
 lence, sa jag, tänk om också jag skulle för-
 klara mig därför, sa jag. *(han småskrat-*

tar och tar upp en stor guld-dosa, snusar och bjuder snus åt herr Langers) Men jag tror intet jag visat er denna guld-dosan, det var sista presenten utaf salig Drottningen — ingen.

v. LANGERS.

Så tror herr Archiatorn då, att jag för min fluss och min tunga hörsel kan vänta mig någon hjälp och våga mig på denna serdeles . . .

v. RADOTÖR.

Våga, säger ni, gubbe lilla, presente medico, vet ni hvad det vill säga? Låt mig bara ha första omsorgen.

v. LANGERS.

Ja, ja, men man har sagt mig, att det är lätt att den sjuka infaller i en djup sömn och att blodet då prässas åt hufvudet, så att man blir sanslös och svarar (*han är besvärad af vapörer*) ovetande på frågor som . . .

v. RADOTÖR.

Nå - nå, så . . . så är det väl. Vet ni det var just den frågan som nyligen höll på att afgöras emellan mig och en annan stor Läkare. Så sa han: (*snusar*) mon icke under en starkare application af det emancerande fluidum ifrån Magnetisören, sa han, blodet skulle kunna igenom en congestion åt hufvudet och en crispation i

nerverna — *erverna*, och medelst en engorgement (*demonstrerar*) skulle, sa han, skulle, sedan circulationen vore generad, kunna, sa han, göra en regorgement åt hjernans stora vasculer, och förmera, sa han, en serös apoplexie.

v. LANGERS, *mycket uppskrämd.*

Bevare Gud! Det var då en högst lycklig sak att jag ej sjelfklokt och utan att rådfråga en så upplyst man, gick sta. .
(*Han är besvärad af vapörer.*)

Mademoiselle TRAST, *kastar en betydande, missnöjd blick på v. Radotör.*

Herr Commerce Rådet ger sig ej tid att fatta Archiatorns mening.

v. RADOTÖR.

Så är det, gubbe lilla. Hör nu och märk mitt svar. Ty ser ni jag har approfonderat saken . . Men vassherra tre, (*han ser på klockan*) tiden lider, klockan går på ett, jag måste bort på en stor consultation. Ni känner ju den här rika enkan, hon som . .

Mademoiselle TRAST.

Hvad säger då min Herr Archiator om Assessor Schreij och Magnetismen?

v. RADOTÖR.

Ja, allt så riktigt.. Ni låter kalla hit honom, vet ni det är en flingande ung man. Nå, nå!.. när jag var vid hans år.. Nå honom låter ni kalla och säger mig timmen. (*han går, men vänder om*) Nå jag får ju gratulera? Ni gifter bort den der yra flickan, söt-ungen, som jag har så mycken del i? Ni mins väl hur det stod till, när jag blef kallad till salig frun.. Men hvar är den täcka dottern, jag måste bort och bry-na litet gran — ran.

(*De gå.*)

FEMTE SCENEN.

Directör EDELBERG. Capten JERN-
SPETS *i uniform.*

JERNSPETS, *afsides.*

Det är Commerce Rådet sjelf. (*högt och i stolt ton*) Min herr Commerce Råd! ehuru hemlig ni håller er nedriga trafik, så har likväl sanningen hunnit upptäcka er. Ni borde rodna för ert förhållande. Mitt namn är Jernspets. Det bör säga er, till hvilken hög grad ni förfördelat mig, i det ni dragit en neslig fördel af min svåra belägenhet. Såsom en okänd ockrare hade ni intet att vänta af mig annat än förakt. Men känd, och känd för en man

af anseende, som gör anspråk på allmänhetens högaktning, blir ni mig skyldig en satisfaction. Med dessa tecken (*han pekar på sin Orden samt på medaljen för Svensk-sund och för Tapperhet i fält*) som jag är stolt öfver att kunna bära, är det förolämpande, högst förolämpande att blott för er vinningslystnad och icke för följden af elak hushållning, nödgas att på gator och gränder fly undan edra utposterade frihetsbödlar. Ni ser att jag äger blott en färdig arm. (*Han bär den vänstra i band.*) Men, tror ni att bedraga mig med denna er antagna ädla uppsyn, deruti ni så väl förstår att härma en hederlig karl?

EDELBERG.

Mitt namn är Edelberg.

JERNSPETS, *med en rörelse af förundran.*

Min förvirring öfver detta misstag bör aldräfullkomligast göra min ursäkt.

EDELBERG.

Den behöfs intet. Ert fria språk, så afpassadt för en tapper krigsman, ger mig den öfvertygelse, att ni vid nogare eftersinnande endast vill förklara er med Langers, ty ni kan ej ännu vara fullkomligen öfvertygad, att han missbrukat er skuldse-del.

JERNSPETS.

Ni är min välgörare, af er kan jag emottaga en påminnelse.

EDELBERG.

Jag er välgörare? Vi känna ej hvarandra personligen, denna benämning äger ej rum.

JERNSPETS.

Ni är min välgörare utan tvifvel. Den som handlar så ädelt, förtjenar visserligen detta heliga namn. Det convolut jag emottagit genom Doctor Blomrot, innehöll icke allenast en sedel, som länge varit hotande för min frihet, utan den innehöll ännu derutöfver en betydande summa, den man i de förbindligaste uttryck och de mest grannliga ordasätt ber mig emottaga, såsom en ersättning för lidna förluster.

EDELBERG, *afsides.*

Jag är brydd öfver Blomrots indiscretion. (*Högt*) Vi ska göra en närmare personlig bekantskap. I morgon till middag om er behagar.

JERNSPETS.

Jag är på det högsta förundrad öfver ert ädelmod och rörd af er godhet. Jag skall infinna mig.

(*Han går.*)

SJETTE SCENEN.

Directör EDELBERG och FRENDEL.

EDELBERG, *afsides.*

Besynnerliga uppträden! jag söker den älskvärda Julie, som jag vill säga mina tankar och till den ändan låtit kalla.

FRENDEL, *afsides.*

Mitt infall kan lyckas. Edelberg är oftast välgörande utan öfverläggning. Jag skulle kanske af honom få den summan, som Mamsell Trast fordrar genast i constanta penningar och kanske få den utan intresse och framdeles eftergifven.

EDELBERG, *blir FrenDEL varse, som antagit en bedröfvad mine. Afsides.*

Hvad olycka kan ha träffat den der unga Prestmannen? Jag är väl just icke prevenerad till hans fördel, men i dag bör ingen bedröfvad gå ifrån mig utan tröst. Han är kanske icke värdig ett deltagande. Detta sätt att fråga sig sjelf om användandet af en välgerning kan jag icke gilla. Man gör godt för den tillfredsställelsen att hafva gjort en god gerning och det är ett vördnadsvärdt maximum att hellre någon gång använda en välgerning illa, än att förfela dess användande på ett värdigt föremål. (*går när-*

mare till den på afstånd varande Fren-
del och säger:) Ni är bedröfvad Herr
Magister, kan jag trösta er? Har någon
betydande olycka träffat er?

FRENDEL.

Min gunstigaste herr Directör! om det
är en betydande olycka att se sig förlo-
rad i brist af vissa tillgångar, så ser herr
Directörn här för sig en man, som på
längre tid och kanske för hela sin bästa
ålder ej står att hjälpa.

EDELBERG.

Ä då dessa tillgångar omöjliga att vin-
na?

FRENDEL.

De äro omöjliga för den, som är fat-
tig och ej har förmögne gynnare.

EDELBERG.

Om ni vill räkna mig ibland de sed-
nare, så vill jag göra hvad jag kan.

FRENDEL.

Gud! hvilken oväntad tröst . . För en
utgift hvarpå min framtids väl beror, men
hvars beskaffenhet jag äfven för den bästa
välgörare ännu måste förtiga, har jag på
flere ställen försökt att få penningar på
denna länge färdigskrifna sedel. Summan
som är mig högst nödvändig vore 500 R:dr.

EDELBERG, *tar sedeln och läser.*

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad 600 R:dr." Hvad! Ni sa ju att ni blott behöfde 500?

FRENDEL.

De Etthundrade äro såsom discretion och första p.C. afdrag.

EDELBERG.

Jag procentar intet, jag är nästan stött öfver ert förhållande och förlåter er endast under den förevändning att sedeln var ämnad åt en ockrare. Handeln ger mig procent och välgerningen intresse. Gör godt emot andra när ni kan, så qvittar ni lätt med mig såsom er borgenär. Kom till mig i middag.

(Han går in i cabinettet.)

SJUNDE SCENEN.

FRENDEL, *allena i för-maket.*

Det är likväl visst att somliga människor hafva i sin character något öfverträffande stort. Men, *(efter litet öfverläggning)* hvad är väl detta annat än den chimér hvar och en gör sig om tillfredsställelse och sällhet? *(i flyktig ton)* Låt den

goda gubben vara lycklig med sin chimér.
 Pastoratet och Julie ä mera verkligt sälla föremål för mej.

Å T T O N D E S C E N E N .

Directör EDELBERG, *allena i cabinettet.*

Sextio år ä likväl icke en så alldeles fortskyndad ålder. Jag är ganska frisk, har god syn och hörsel och icke en enda af de krämpor, som åtfölja ålderdomen.

N I O N D E S C E N E N .

Directör EDELBERG. JULIE EHRMAN.

JULIE.

Herr Directörn har behagat låta befäl-
 la mig till ett samtal.

EDELBERG.

Ja, min bästa Mamsell Ehrman. Är det sant att ni unnar mig er vänskap och tillgifvenhet?

JULIE.

Utän all tvifvel; min vördnad och kärlek i den fullkomligaste grad.

EDELBERG.

Tillåt mig då säga er en sak, som denna er otvungna förklaring ger mig rättighet att yppa. Jag ska vara kort. Jag bjuder er min hand. Det är sant jag är nog gammal, snart sextio år. Ni är blott tjugu år. Men dygd och goda tänkesätt förmå att sätta dessa tidepunkter på mindre afstånd. Godt svar, min älskade Julie! Glöm likväl aldrig att ni äger er fria vilja.

JULIE, *mycket öfverraskad.*

En mindre vältänt än Herr Directören skulle finna sig stött af den minsta betänkelighet, serdeles af en flicka i mina omständigheter. Men icke för att söka en betänketid, den kan aldrig här komma i fråga, men för att visa en tillbörlig aktning för min Bror och ett par af mina äldre mest bepröfvade vänner och rådgifvare, begär jag att få yppa denna oväntade utsikt, och serdeles för att trösta min Bror, som mycket nedslagen af sin ställning och nyligen kommen till myndiga år, ville försöka om ej Commerce Rådet Langers kan bringas till något ädelmodigt steg i anseende till vårt outredda arf.

EDELBERG.

Mycket godt, min älskade Julie! Men jag fruktar att er Bror har föga att hoppas. Jag är öfvertygad derom af vissa an-

ledning, nedriga nog. Men om ej andra än dessa hinder ligga i vägen för min önskan, så betyda de ingen ting. Min förmögenhet är tillräcklig äfven för att understödja er Bror. Ni bör ej tvifla om mina tänkesätt. Jag tillåter icke längre denna hårdhet och det tvång ni uthärdar.

JULIE.

Denna hårdhet och detta tvång skulle aldrig gifva mig skäl att taga ett så betydande beslut emot min böjelse, om ej era känslan och förnuftet verkade på det steg jag har att taga. Men när jag besinnar hvad jag hade varit utom Herr Directörens ädelmod och vet att den uppfostran jag fått är en gåfva af den bästa välgörare, så kan hogkomsten deraf icke annat än segra öfver de inkast, som min ungdom kunde göra. Dessutom när jag just i detta ögonblick hotas af en fara, som för mig tillredes, så kan den äran att helt och hållet få tillhöra en så värdig man, icke annat än på det högsta smickra mig, fastän jag bör vara uppriktig och tillstå att det är mitt förstånd, mera än mitt hjerta som sagt ja dertill.

EDELBERG, *kysser hennes hand,*

Kommer också med tiden, min älskade Julie!

T I O N-

TIONDE SCENEN.

Doctor BLOMROT, *i yttre förmaket allena.*

Fru Berggrund har upplyst mig om den fara Julie löper och om min egen olyckliga ställning. Jag måste nödvändigt råka Mamsell Ehrman för att säga henne ett ord till styrka för mitt hopp.

ELFTE SCENEN.

Directör EDELBERG. Mademoiselle EHRMAN. Doctor BLOMROT, *uti cabinettet.*

EDELBERG, *något förlägen.*

Se der är vår hederliga Doctor. Min söta Mamsell Julie, ni är redan klädd för dagen. Ni torde således ännu en gång göra oss det nöjet att spela. *(han ser på klockan.)* Det är ännu en lång stund till middagen.

JULIE.

Jag skall bjuda till, jag önskar blott att mitt lynne och claveret stämde tillsammans.

(Julie spelar sakta.)

Magnet.

EDELBERG, *afsides.*

Jag blef litet öfverraskad genom Doctorns ankomst, men är nu mycket nöjd att få tillfälle att stjäla utur portföljen det porträt Julie af mig gjort, för att rikt infattadt låta det lika oförmärkt komma på sitt ställe. (*vid första estersökandet i portföljen träffar han porträtet af Doctor Blomrot och studsar tillbaka med en stark pantomime af ledsnad*) Det är då denna teckning som skall öppna mig ögonen, detta porträtet af Doctor Blomrot. Det är han som är den verkeligen älskade; jag har bedragit mig. Gud! huru säll jag var i min villa och hvad denna upplysning fordrar för en grym försakelse! Men denna försakelse måste likväl ske. Äran och dygden befalla den. Mina år och mina tänkesätt fordra den. Här är ingen jemnförelse mellan tvenne unga menniskor, som träda in i verlden och en gammal man, som går derutur. Jag har trampat förförelsens bana utan svärmeri, skulle då mina mogna dagar utmärkas af en oförlätlig svaghet. (*han lägger porträtet tillbaka*) Nej, mitt beslut är fast. Himlen skall gilla den seger, hvilken förnuftet gifver mig styrka att vinna öfver mig sjelf.

TOLFTF SCENEN.

De förra och MALIN.

MALIN.

Mamsell Julie ska genast komma in
till Commerce Rådet.

(Julie hälsar och går.)

TRETTONDE SCENEN.

EDELBERG och BLOMROT.

EDELBERG.

Min Doctor, jag har i afton ett ord
af vigt att säga er.

(De gå.)

FJORTONDE SCENEN.

Grefve STORMFELT *för*er Mamsell
LANGERS. Assessor SCHREIJ *för*er Ma-
jorskan BONDPREIJER. *De återkomma från*
promenaden.

Grefve STORMFELT, *i det han kys-*
ser handen på Mamsell Langers.

Det var på min ära en charmant pro-
menad, min nådiga!

Majorskan BONDPREIJER, bryter på *Finska*.

Vet ni min Krefve, jag håller på te säga att Assessorn tär är just en frontimers Tocktare.

Grefve STORMFELT.

Jag lyckönskar honom; jag gissar att han förstått att ta genvägen till ert förtroende.

Majorskan BONDPREIJER.

Nå, nå, tå ska han min sann intet tappa på. Han ska också pli vår Tocktare der ute på landet. Vår Provincial-Tocktare, som också är Assessor kan tänka, ty ingen Fältskårare eller Apthekare vill vara mindre nu för tiden . . nå then karen han ä nu så plomp och framfoxen. En Tocktare bör vara insinoant å kå te väga med lempor.

Mademoiselle LANGERS, i en skämtsam ton.

Hur var det Grefve Stormfelt, när ni var så illa sjuk, var Assessorn så der insinuant och lämplig, som Majorskan funnit honom?

Grefve STORMFELT.

Nej för ingen del min sköna, det lär efter allt hvad jag ser, endast vara för könet, som han är så eftergifvande och söt. Mig hade han så när låtit svälta ihjel; men han bevisade med stränghet och myc-

ken lärdom att jag borde svälta, likväl intet efter Osbeckska methoden heller. Jag hade annars efter ordination af er fars Doctor på en enda dag curerat mig med thevatten och nyponsoppa, i stället för att nu pinas i flera långa dygn.

Assessor SCHREIJ.

Ja, så resonera alltid våra Patienter efteråt. Vet icke herr Grefven att jag characteriserat den starka aptiten i desse febrar för ett af de mest farlige patognomiska symptom.

Grefve STORMFELT.

Om jag vore inbillningssjuk, som vissa andra rätt respectabla personer, så förskräckte ni mig med era patognomiska symptom, ty aptiten är hos mig just ett af dessa ganska säkra symptom. (*till Mamsell Langers, hvars hand han kysser*) Näst er min sköna är bordet och bålen icke ovärdiga min dyrkan, och för att icke betaga Ceres och Bacchus det offer, hvilket jag sedan med dubbel ifver vill tända för skönheten, så bör jag lemna er tid för toaletten. Sans' adjeu min sköna.

(*Fruntimren gå.*)

FEMTONDE SCENEN.

Grefve STORMFELT. Assessor SCHREIJ.

Grefve STORMFELT, ser på klockan.

Posslapperment! det är middag, så mycket bättre. Det är också rätt commod i dessa borgarhus af en icke alltför modern rang, ty middagen anrättas på godt Svenskt manér mera tidigt och maten är solid. En Hamburger bringa, en Lübsk skinka, en metvurst . . det är ju en skälig grundläggning för ett par bouteljer Långkork och några glas Porto. Jag gratulerar er, min Assessor, om ni får hela den här praktiken, ty utom goda bord dageligen, som ä på min heder det förnämsta, vinner ni också . . à propos, ni vinner också säkert min tillkommande svärfar. Men hör ni, min aimabla vän, just icke allt för lång lefnad; ni känner ju det ypperliga maximet af Beaumarchais: "Si vous n'emportés point le mal, emportés du moins le malade." Alltid betala sterbhusen bäst.

Assessor SCHREIJ.

Epigramet är väl litet elakt. Men hvad gör man icke för sina högtförnäma vänner.

Grefve STORMFELT.

För tusan säg mej då min värda Æsculap, hvad fan är det för konst er ni har för

er med den der animala Magnetismen, som ni vill inbilla folk är så undergörande. Aldrig må ni vara så enfaldig och tänka att kloka människor bli så rasande och tro att, till exempel, en af det vackra könet som ni haft det nöjet att göra till *somnambule*, förstår ni, att den ser med magen och läser hela sidor ur en bok eller ett försegladt bref, att den beskriver en hel cours i anatomien så väl som sjelfva Hagströmer.

Assessor SCHREIJ.

Raljera gerna min Grefve med allt annat, men intet med denna verkligt stora upptäckt.

Grefve STORMFELT.

Så-å, just verkligt stora upptäckt! Ni bör då bli General-Öfver-Postdirectör för hela Europa, för att låta läsa alla bref o-
brutna. Ni kan då bli besoldad af alla Cabinetter, af alla squalrare och spioner. Nog finnas här Öfver-Post-Directörer, som nyttja sina magar förträffligt och äro ofta vakne sömngångare. Men er konst förstå de intet. Nu begriper jag att det är ni som försvarat Magnetismen i den der lilla obegripliga brochuren med den mycket begripliga hundvignetten. Fi donc, min Assessor, så plunt moqverar man sig likväl icke öfver critiken. Tänk om en i proportion större hund än den ni låtit gra-

vera, kom och vattnade er ifrån topp till tå, huru ville ni väl komma från saken? Men kom.

(De gå.)

SEXTONDE SCENEN.

Licentiaten EHRMAN. JULIE EHRMAN.

JULIE.

Directör Edelberg vill nödvändigt råka dig innan middagen. Men min kära bror, ditt bedröfvade ansigte röjer allt för tydligt ditt förlorade hopp. Du är missnöjd med allt, ända till den vetenskap du valt. Du kan likväl ännu ganska lätt göra ett annat val. Jag deremot måste välja hvad som icke kan ombytas. Det är lätt att öfvergifva det man hatar, men det är dess svårare att välja det man icke älskar.

(Directör Edelberg inkommer osedd och blir vittne till deras samtal.)

EHRMAN.

Men min syster, hvad är det som kan tvinga dig till ett val emot din böjelse?

JULIE.

Erkänslan, min bror, denna dygdens grundpelare. Du bör veta hvad den kräver af mig. Utan uppfostran och de äd-

lära tänkesätt och böjelser, som vi fatta genom förnuftets uppodlande, förtjente vi väl namn af menniskor? Det är för desse stora välgörningar jag har att tacka den oförlikneliga menniskovännen Directör Edelberg. Han har understödt den, som bildat mig till en dygdig och upplyst varelse. Han hedrar mig nu med anbudet af sin hand, en heder vida öfver mitt hopp. Döm då om mitt val är fritt. Dessutom min bror, blir jag ensam i stånd att förbättra de oförrätter lyckan gjort oss begge. Din framtid behöfver hans stöd lika mycket som min dygd behöft det. Tro mig min bror, en flicka, som älskar dygden, kufvar lätt sitt tycke och då det uppoffras för erkänslan och vänskapen, har man segrat både öfver olyckan och sig sjelf.

EDELBERG, *går fram emellan de begge syskonen.*

Stort exempel, vackra tänkesätt! Skulle jag väl kunna vara mindre vältänkt. Jag har hört detta hedrande samtal, denna exemplariska flickans ädla och höga tänkesätt. Jag är smickrad af att kalla henne dotter, då jag ej kan gifva henne ett för mitt hjerta ännu kärare namn. Mamsell Julie! jag har i rättan tid upptäckt er verkliga kärlek, den har mitt gillande. Ni gifter er med Doctor Blomrot. Han är en värdig menniska. Jag skall rikt utstyra er. Jag är säll, då er lycka och framgång

befordras. (*till Ehrman*) Min unga vän! jag känner er böjelse att se världen och att förkofra er vetenskap. Se här ett vaxel-bref, min firma är gällande. Res och kom åter att förtjena allas högaktning. (*Han är mycket rörd och skyndar sig bort.*)

SJUTTONDE SCENEN.

De förre utom Edelberg.

EHRMAN.

Min Gud, huru olika bildas icke människohjertan! Hvem kan jemnföra en Edelberg med en Langers utan att känna värdet af den dygd och det ädla förhållande, som till en verklig skam för menniskoslägtet har sin afskyvärda motsats i den nedriga Langers och hans likar.

JULIE.

Det är likväl, har man sagt mig, på sjelfva denna olikhet, som vårt släctes bestånd är grundadt och på denna jemnförelse som vi måste lära känna det.

FEMTE AKTEN.

(Theatern föreställer ett rum hos Doctor Blomrot.)

FÖRSTA SCENEN.

BLOMROT, *vid sitt skrifbord allena.*

O Gud! hvad det kostar att försaka sitt hjertas vackraste böjelse, att qväfva hoppet just då det börjat upplifvas! (*han läser en billet, som ligger bredvid honom*) Men de skäl Julie anført äro så starka, så förbindande och så öfvertygande . . . allt förnuft måste gilla dem. Det måste då ske detta offret. Men . . . hvilket offer af min väntade sällhet! Det är det största förnuftet nånsin kan kräfva; det största jag kan göra. Jag ska då bjuda till att följa denna oförlikneliga flickans efterdöme, som likväl vida öfverträffar mig i själsstyrka. (*han förseglar ett bref, ringer och öfverlemnar brefvet åt en betjent, som genast går*) Mitt beslut är då fattadt . . . oryggligen faststaldt. Men jag måste bort, äfven i afton om min Sjöcapten så fordrar; allt är mig nu mera så trångt . . . jag måste hafva ut-

rymme . . jag måste se en annan verldsdel, andra länder, andra föremål. Den som tvingas att försaka en så stor lycksalighet, kan icke mer kvarhållas af några band.

ANDRA SCENEN.

Doctor BLOMROT. Cassör BERGGRUND.
Fru BERGGRUND. Scholm. GODEMAN
och Licentiaten EHRMAN.

BERGGRUND.

Bästa Herr Doctor! här ser ni församlade personer, som visst aldrig i världen hade kunnat hoppas att se sig åter förenade.

BLOMROT.

Ja, mina vänner! hvad förmår icke tiden. Den åtskiljer och åter förenar, den döljer och upptäcker, den straffar och den belönar. Den lastfulla bör darra, ty ingen tid förmår att fullkomligen dölja hans brott; den dygdige må icke förtvifla, ty fastän tiden så sällan belönar hans ädla förhållande, så kan den likväl icke utplåna medvetenheten af ett godt uppsåt. Jag hoppas mina vänner, att ni samtliga stå nära målet af edra angelägenheters lyckliga utveckling. Jag väntar i detta ögonblick, min vän Advocat-fiscalen Justus, som åtagit sig at genomläsa de documenter, hvilka blifvit mig lemnade. Han fann dem så betydliga, att

han genast meddelat deras innehåll åt Justitiæ-Ministern, för att i saker af så ovanlig beskaffenhet höra hans tankar, innan en process företages.

Fru BERGGRUND.

Man vill då verkligen skrida till process . . blotta ordet ljuder förskräckelse i mitt öra. Min Gud! processa med en man af så stor förmögenhet som en Langers, med en man af så mäktiga förbindelser. Huru vådligt är icke detta företag! Huru många sidor har icke lagen i sådana fall?

GODEMAN.

Man måste likväl taga masken af Langers för att visa bedragarn sådana som han är. Verlden behöfver dessa exempel.

TREDJE SCENEN.

De förre. En BETJENT.

BETJENTEN, *till Blomrot.*

Den Sjö-capten, som herr Doctorn stämt möte med, är här.

BLOMROT.

Tillåten mina vänner, att jag får ett ögonblick vara allena med denna mannen för att afgöra en vigtig angelägenhet. (*De gå emedlertid i nästa rum. Till betjenten*)
Låt Sjö-capten komma. (*De gå.*)

FJERDE SCENEN.

BLOMROT och Sjö-capten BÖLJA.

BLOMROT.

Välkommen, min redliga Capten. Jag är färdig på er första vink. Men två ting återstå: först att accordera för mig såsom passagerare, och sedan att uttaga en liten vexel på contoret hos Langers. Jag är intet rik.

SJÖ-CAPTEN.

Gotts Donner wetter, min Doctor! En sådan man som ni betalar intet hos mej . . . Cajutan fri och mitt bord till Batavia och verlden ikring. Er kunskap är mera än en vexel. Den går min själ icke tillbaka med protest. Kommer annars sjelf ifrån Langers. Har deponerat 50,000 R:dr i redbara vextrar och fått kanske bara falskt mynt i stället. (*Han visar på några papper.*)

FEMTE SCENEN.

De förre. BERGGRUND. Fru BERGGRUND.
GODEMAN och EHRMAN.

BERGGRUND, *instörtande faller
Capten i famnen.*

Ädle, ärlige man! hvad bekymmer har jag icke gjort er under min sjukdom och genom min flykt! Hvem vet om ni ic-

ke endast för min skull kommit till Stockholm.

SJÖ-CAPTEN, *kallt men deltagande.*

Det har jag. Men nu är besväret väl betaldt. (*ger honom förtroligt handen*) Mycket väl betaldt. Nå godt . . således icke död, som jag trodde . . Men Gotts Donner wetter! jag måste genast fort . . fort bort till Langers . . har annars redligen handlat mot en vän, såsom hans testamente föreskrifver. (*visar documenterna*) Redbara bevis vill jag hoppas.

BERGGRUND.

Huru lyckligt att jag fått träffa denna hederliga mannen! Här sen J mina vänner, den ärliga Sjö-capten, om hvars redlighet jag varit så öfvertygad. Min goda Capten, se här en älskad, alltid trogen hustru som jag återfunnit.

SJÖ-CAPTEN.

Så . . det var något mer än ni väntade. Gotts Donner wetter! sådana hustrur finnas intet på Batavia . . å Gud vet hvar.

SJETTE SCENEN.

De förra. Advocat-fiscalen JUSTUS.

JUSTUS, *efter allmän hälsning.*

Jag gissar att dessa samtliga vänner ä-

ro alla målsägande i den sak mig blifvit anförtrödd. Hans Excellence Justitiæ-Stats-Ministern har funnit processen rörande Ehrmanska arfvingarne ganska tydlig till deras fördel och tviflar icke att Commerce-Rådet Langers vid en muntlig conference, som genast bör ske, lätt ska finna sig för-anlåten att i godo bilägga allt och hellre med en betydande förlust köpa sig fri i-från en vanära, som skulle kosta honom hela sitt medborgerliga anseende.

GODEMAN.

Vi ha i denna saken ett novum emergens. Denna hederliga mannen är just den omtalta Sjö-capten Bölja, som hemfört Berggrund och som, efter hvad han nyss sagt, i dag deponerat på Contoret hos Herr Langers 50,000 R:dr tillhörige Berggrund, hvar-
emot han erhållit qvittance. Det vore kanske af vigt att en så lagkunnig man, som Herr Advocat-fiscalen, öfversåg dem.

SJÖ-CAPTEN.

Ja, papperen äro här. (*Han ger dem åt Justus.*)

JUSTUS, *efter ett ögonblicks öfverscende.*

Dessa qvittencer synas mig konstigt uppgjorde. Jag anser dem nästan för falska.

SJÖ-

SJÖ-CAPTEN, återtager papperen
häftigt.

Falska! För tusan herr Langers, här blir stark sjögång . . . jag måste genast fort.

JUSTUS, hejdar honom.

Ett ögonblicks öfverläggning min hederliga Capten! Ni är således redan känd af Langers? Det är er närvaro och desse documenter, som genast skola afgöra saken, hvilken, i det utseende den nu har, nödvändigt måste slutas igenom en vänlig och frivillig förlikning, så framt den ej ska för Vederbörande gå å heder och ära. (till Doctor Blomrot) Min vän! du infinner dig i förväg hos Langers. I den förvirring som alla dessas närvaro och hans öppna bedrägeri måste kasta honom, behöfs en Läkares närvaro. Emedlertid mina vänner, behöfva vi tid till en öfverläggning.

(De gå.)

SJUNDE SCENEN.

(Theatern förändras till ett stort, väl upplyst och möbleradt förmak i herr Langers hus. Man har nyss serverat kaffe och likörer, hvarest kappar och glas utbäras. I fonden synas några decorerade Herrar, som bortgå. Borgmästaren Lagvrång, Major Bondpreijer och Langers gå ner åt Theatern, der ett bord för Magnet.

dem framsättes med flera tryckta papper. Assessor Schreij ger ena armen åt Fru Bondpreijer och den andra åt Mamselle Trast, som gå. Grefve Stormfelt, något väl plägad, förer Mamsellerna Langers och Ehrman ner mot Theatern. Magister Fren-
del följer efter.)

Grefve STORMFELT, ser efter Schreij.

Par Dieu! hvad den der Æsculapen är lycklig. Ni tänka väl intet så alldeles lemna oss, mina charmanta Damer?

Mademoiselle LANGERS.

Ska man just göra er räkning för hvad man ämnar göra. Ni vet annars, min Grefve, att detta är den vanliga visit-timman. Man måste tidigt börja att hålla er kort.

Grefve STORMFELT.

Et . . mais . . mon Dieu! (till Julie) tänker ni att med lika stränghet handtera er undergifna slaf? (till Magistern) Nå min Magister, har ni då intet ett ord att säga?

FRENDEL.

Jag är hennes aldraödmjukaste tjena-
re, min nådigaste!

Mademoiselle LANGERS, med åtlöje.

Hvilken platt compliment!

Grefve STORMFELT.

Par bleu ma charmante Reine! Hvad kan man vara mer än eder aldraödmjukaste tjenare?

Mademoiselle LANGERS.

Det är hvad hvar och en bör hafva sig förbehållet att visa er. A revoir Monsieur le Comte. *(Hon går.)*

Å T T O N D E S C E N E N .

De förra utom Madem. Langers.

Grefve STORMFELT, till Julie, som äfven vill gå. *Kysser hennes hand.*

Å ni, så skön, så älskvärd och så god, plantera mig då intet här alldeles allena bec à bec med Magistern. *(till Fren del)* Nå min kära Magister! tala då, complimentera, persvadera, säg då något förbindande och artigt!

FRENDEL.

Jag . . jag . . min nådigaste! jag flyr till bönen.

JULIE.

Då bör ingen störa er andakt.

(Hon går.)

NIONDE SCENEN.

De förre utom Julie.

Grefve STORMFELT.

Nu till exempel, min herr Magister, nu var ni fördömdt platt, sämre än i Pastoral examen. Nå hvad ska vi nu göra? Vi måste väl hafva något tröste-ämne, sedan vi förlorat Damerna. Jag måste höra om de der satans drängarne tagit vara på pounchen. (*Han går.*)

TIONDE SCENEN.

De förre utom Grefven.

FRENDEL, *afsides*, tar upp sin taskbok och öfverräknar några sedlar.

Jo riktigt höll gubben Edelberg sitt löfte att låna mig contant 500 R:dr. utan ränta. Men ska jag också hålla mitt löfte att ge ut dem? Det tål att tänka på. Saken går ändå sin goda gång.

LANGERS, något *afsides* till Lagvrång.

Nå min heders-vän, tack för documenterna. De ä redan aflemnade. Men hvarföre kom intet brors sjelf? I morgon måtte väl sådant ske, då brors andel är att uttaga på contoret. Jag hoppas likväl

att ej denna saken spökar. Det förefaller mig litet betänkligt efter bror ej sjelf ville synas.

LAGVRÅNG.

Du ä så utomordentligt olik dig, bror Langers, så rädd för din egen skugga. Tror du då intet att jag förstår att handhafva stora affärer, att låta ge några Protocolls utdrag på din requisition, att låta at-
 testera några certificater. Fren del skref prest-
 bevisen och Schreij sjukdoms-attesten. Det heter: *Leben und Leben lassen*. Likväl bror Langers återstår nu en sak. I fall något eftertal skulle bli, rörande denna affären, så bör du i förväg hafva låtit några tusende R:dr. springa, som skänkas åt fattighusen. Sådant bevisar oegennyttia, och tystar munnen på tadtare. Dessutom bör du ha dig en Orden, du så väl som många andra, ja till och med ett Commen-
 dörs-band.

Major *BONDPREIJER*, som somnat, vaknar och lägger ifrån sig avisorna.

Nej, mine herrar, jag måste på landtmannavis röka min pipa. I avisorna fins intet, som angår mig. Vi ska se på contracterna för bönderna på Svältingsberg

(*De gå.*)

ELFTE SCENEN.

Grefve STORMFELT. Magister FRENDEL, och OLOF bär in pounch-bålen.

Grefve STORMFELT, till Olof som han klappar på axeln.

Detta hör till din befattning hvar gång jag är här. Det gäller dig drickspengar, min karl. Ta nu in ett bredspel. (*Grefven slår i ett ölglas och dricker*) Pouchen är på min heder delicat. (*han slår i tvenne glas och säger till FrenDEL*) Se här, min Magister, vi ä ju i lika fördömmelse. Begge färdiga att kröka halsen under äktenskaps-oket och ingå i det stora brödraskapet. Vet ni, när ni blir gift, så kommer jag ofta till er. Ni får på min ära den aldracharmantaste fru, belevad, vettig, skön och god. På pengarna när så byter jag genast fästmö och skulle ej mycket pruta på mellangiften. (*ser sig omkring*) Men tyst för fan i våld, jag förtalar mig. Om min stolta capriciosa Donna får en aning om detta, så är jag förlorad. Nå lika mycket. Vi dricka fruarnas skål. (*han dricker två glas på en gång*) Det andra glaset var för den charmanta Julie. (*Olof med bredspelet*) Nå, kom hit min kära Magister! Detta är ju presternas förnämsta tidsfördrif. Sätt är. (*de kasta*) Ni börjar min Magister. Trois douce! Är det många herrskaper i församlingen, der ni blir Kyrkoherre?

FRENDEL.

Sinka douce! Nej men, till all lycka.
Herrskaper i en församling ä för Presten
det samma som skator för trädgårdsmästarn.

Grefve STORMFELT.

Förträfflig compliment! Patronen lik-
väl undantagen vill jag hoppas.

TOLFTE SCENEN.

De förra och Doctor BLOMROT.

Grefve STORMFELT, *stiger ifrån bred-
spelet något rusig.*

Ni kommer för sent, min värda Æscu-
lap! Er högtärade herr medbroder Do-
ctor Diaforus har redan emporterat alla Da-
merna. Den som vill vinna credit, min
Doctor, måste bättre förstå att ställa sig in
hos könet. Ni blir på min ära supplan-
terad. Litet charlatan, min Doctor, hvad
lycka vill ni annars göra.

BLOMROT.

Sant nog, min Grefve, ty Charlataner-
ne ha alltid den bästa framgången. De vin-
na förtjenstens ära och kufva den egensin-
niga lyckan. Men för att vara uppriktiga,
min Grefve, så låt oss tillstå att hvar Char-
latan ä en högst dålig varelse och som

blott derföre är farlig, att han blandar smickret till sina skrytsamma uppgifter. Till exempel . .

Grefve STORMFELT.

Till exempel Schreij, vill ni säga.

BLOMROT.

Just ingen nämnd och ingen glömd.

Grefve STORMFELT.

Mera varsamt, om er behagar. Jag menar att rätt förnäma, och jag tillägger, rätt upplysta personer ha öfverlemnadt sig åt den, ni således behagar inbegripa bland charlataner.

BLOMROT.

Kan väl vara. Dessa rätt förnäma och rätt upplysta läna först örat af nyfikenhet och sedan fångas de af smickret, och den som en gång öfverlemnadt sig åt bedragarn, har icke mera hans utan sin egen sak att försvara, ty Grefven lär medge, att det i våra tider är mera skrattvärdt att vara bedragen, än bedragare.

Grefve STORMFELT, *slår i och dricker.*

Det här blir en afhandling. Men håll, min värda Doctor, vi ska intet göra Läkar-orspen orätt. Det vore en usurpation att sträcka ordet Charlatan utom er metié.

Doctor BLOMROT.

Nej för ingen del. Hvert stånd, hvar corporation, hvar class, hvar vetenskap och hvert skrå har sina Charlataner. Tror Grefven att Mahomet var större charlatan än Svedenborg? Cagliostro än Mesmer? Christina än Elisabeth? Bjugg än A. H - m? Tyska Baron än Grefven sjelf? Den ena har sin talisman i sitt cancellie, den andra i sin armé, den tredje i sin cof-tan, den fjerde i sina ögon, den femte i sitt stall . . .

Grefve STORMFELT.

Den sjette i sin färdighet att prata, och desse äro de mest odrägliga Charlataner.

BLOMROT.

Jag känner åtminstone intet mer än två slag, som äro dräglige. De som bota tandvärk och sälja liktors-plåster, som sjunga visor på Norrbro och roa bönderna med Marionetter på Slussen.

Grefve STORMFELT.

Och jag tror att den som åker i vagn och skrifver gift ifrån Aptheken är farligare charlatan än den som intimerar ifrån sin vindskammare om sina stora curer.

BLOMROT.

Vi ä öfverens, min Grefve, blott vi

föra dessa till den högtförfnåma classen af dem som åka i statsvagnar med lakejer och förspan. Mina charlataner afspisas med några styfver. Men Grefvens måste ha titlar, decorationer och pensioner. Charlatan för Charlatan så ger jag företräde åt dem på Norrbro och Slussen.

(Han går.)

TRETTONDE SCENEN.

Grefve STORMFELT, slår i ett glas pounche och dricker.

Den der pillern var intet d'orerad, den behöfver ett glas. Det är en impertinent Monsiör, den der Æsculapen. Nå Magister, hur står spelet? (De fortsara att spela.)

FJORTONDE SCENEN.

De förra. LANGERS. LAGVRÅNG.

Major BONDPREIJER.

Major BONDPREIJER.

Huru fan vill ni annars att possessiönanen ska finnas skadeslös, om han intet af frälsebonden uttager hvad han sjelf förlorar genom utgiften af tillökta bevillningar. Bonden är en skälm tre månader förr-

än han blir född. Om han har mer än för dagen, så blir han stursk.

LANGERS.

Men Torparen då, hvad parti bör man taga med dem?

Major BONDPREIJER.

Torparen bör aldrig hafva jord, knappt till en kappe potatis. Han bör ta allt vid herregården. Det är sättet att hålla bå honom och hustrun i dagsverke. Barnen få gå på bygden.

FEMTONDE SCENEN.

De förre och OLOF.

OLOF.

Här äro flere fremmande som begära att få tala vid herr Cammarsjö Rådet.

LANGERS, *snäsande.*

Fremmande! din bondlymmel. Vet du intet att detta är den vanliga visit-timmen?

OLOF, *afsides.*

Jo, jo, nog vet jag det. Men det här ser ut för att vara ovanligt fremmande.

(Han öppnar dörrarna.)

SEXTONDE SCENEN.

De förre. Advocat Fiscalen JUSTUS.
Cassör BERGGRUND. Capten BÖLJA.
Scholmästar GODEMAN. Doctor EHR-
MAN.

LAGVRÅNG.

(*Afsides*) Det här ser ut att blifva bara allvare. Man måste hålla god mine i elaktspel. (*högt*) Ni tar allt för illa er tid, min herr Advocat-fiscal. Ni bör komma ihog, att ni på en ovanlig timma stör en ansedd man. Det felas blott beväpnade, så skulle man ta er för Bandit-anförare.

JUSTUS.

Jag söker just Banditer och deribland er. Beskaffenheten af den angelägenhet jag har att afgöra, är något ovanligt presserande. Ni känner utan tvifvel denna mannen, Sjö-capten Bölja. Han kan intet vänta och hans vittnesmål är af vigt, som ni nogsamnt bör veta.

SJÖ-CAPTEN.

Gotts Donner wetter, herr Borgmästare! fördömdt med edra falska papper! En sådan man som ni bör springa rå.

BERGGRUND.

Kanske torde den eftertrummade Berg-

grund ej alldeles gått Herrarne utur känslan.

JUSTUS.

Herr CommerceRådet måste taga sig ledighet ifrån sin Societé för att öfverse dessa viktiga documenter. (*Langers emot-tager darrande de papper, som lemnas honom.*)

Grefve STORMFELT, *stammande och halffull, har stigit upp ifrån bredspelet; till Lagvrång.*

Hvad sju tunnor tusan vill detta betyda? kasta de hundarne ut för trapporna! Tacka näsvisa krabater . .

LAGVRÅNG.

Tyst, tyst, min Grefve! Det har mycket att betyda. Langers är ruinerad och färdig att chavotera.

Grefve STORMFELT.

Ruinerad . . å färdig att chavotera! Då hoppas jag ni gör min hederliga svärfar ett troget sällskap.

LAGVRÅNG, *afsides.*

Ingen blir straffad för det han gör, men för det han underlåtit att göra. Det sednare gäller för mig. Jag drar mig lätt ur spelet. (*Han smyger sig undan.*)

Major BONDPREIJER, *afsidet.*

Jag har ingen trasa på detta byket.
Jag går min väg.

Grefve STORMFELT, *som fäst på sig sin värja och tagit sin hatt, dricker i hast ett par glas och säger afsides:*

Det var rasande väl att den knuten blef upplöst, innan en annan olösligare knut kom att knytas. På ruinerna af Langerska contoret bygger man intet upp några nedruttna fidei-commissar. (*han tar Magistern under armen och säger*) Kom min kära Magister! ni får hvarken fru eller pastorat och jag inga pengar och ingen fru denna gången. Får gå, sa Hellman. (*De gå.*)

SJUTTONDE SCENEN.

LANGERS. JUSTUS. BÖLJA. GODEMAN.
EHRMAN och BERGGRUND.

LANGERS, *ser sig om förskräckt och förlägen.*

Bror Lagvrång! Herr Major! Grefve Stormfelt! Ha! nu ser jag hvad klockan ä slagen . . . alla vänner i medgången äro borta i nöden. (*till Ehrman*) Unga, ädle man, i er blick står medlidandet tecknad, skona en brottsling ifrån fullkomlig smälek och undergång.

EHRMAN.

Herr Advocat-fiscal! Mine Herrar! låtom oss handla skonsamt.

SJÖ-CAPTEN.

Gotts Donner wetter! mannen har stött på grund, men förlisa ska han intet. Han skjuter nödskott och ropar om hjälp. Hvem har hjerta att se honom gå i qvaf?

GODEMAN.

Ja mina vänner, vi ska vedergälla ondt med godt

BERGGRUND.

Den som förlåter han straffar.

JUSTUS.

Saken ska snart vara bilagd, jag har redan i förväg beställt en redlig, allmänt aktad man, Directören Edelberg, att vara medlare i denna saken. (*till Langers*) Antar ni detta förslag, så gå vi in i edra rum.

LANGERS.

Ni ser min förvirring: jag gör allt hvad man nånsin kan fordra. Återböörden kräfver nu sin rätt. (*De gå.*)

ADERTONDE SCENEN.

Directör EDELBERG. Magister FRENDEL.

FRENDEL, *afsides.*

Jag behöfver icke som i moros läna utseende af bedröfvad. Min ställning är förtviflad, men den fordrar förställning. Ännu en gång torde Edelberg kunna bedragas.

EDELBERG, *afsides.*

Ändtligen har då ödet bestämt denna

dagen till upplösning af så hoptrasslade saker. Huru säker är icke vedergällningsrätten!

FRENDEL.

Ack, min värdaste välgörare, min ädle beskyddare! bitråd mig med ett gällande förord i den förändring af sakerna, som jag utaf den allmänna förvirringen dömmar att vara å färde.

EDELBERG.

Hvad kan ni ha dermed att göra?

FRENDEL, förlägen.

För de penningar jag af Herr Directörens ädelmod erhöll, skulle . . . (*stammar och talar förvirradt*) skulle jag af Mamselle Trast vinna . . . ett . . .

EDELBERG, otålig.

Kära herr Magister, jag har bråttom; hvad vill ni säga? hvad skulle ni vinna?

FRENDEL, lika förlägen.

Det var till en för mig . . . för mig övántad bonne fortune . . .

EDELBERG, halft skämtande.

Hvad fan säger ni? Mamselle Trast . . . bonne fortune . . .

FRENDEL.

Som jag utan stora sollicitationer och mycken och lång väntan ville vinna min önskan . . . så . . .

EDEL.

EDELBERG, *fullkomligt skämtande.*

Nå, så gaf ni pengar, och då är ju saken afgjord till er fördel. Men sant är det, att ni betalt er bonne fortune ovanligt dyrt.

FRENDEL.

Det räknas likväl för ett af de större Pastorater.

EDELBERG.

Hvad är det ni rör ihop om penningar, bonne fortune, Mademois. Trast och Pastoratet? Ha! nu begriper jag. Vet ni hvad, att den sednare upptäckten var sämre än min första villfarelse. (*med förakt*) Ni är en man utan heder. (*Han går hastigt. Äfven Frendel.*)

NITTONDE SCENEN.

Mademoiselle LANGERS. JULIE EHRMAN.

Mademoiselle LANGERS, *spotskt.*

Detta öfvergår allt begrepp. Å du gråter? Det är ju du som vinner. Dina omständigheter bli ju förträffligt superba. Du faller blott Crocodils tårar eller gråter du i glädje.

JULIE.

Man kan aldrig göra mig en mera smärtande förebråelse. Gå att skåda den

Magnet

syn jag sett, din fars förtviflan, hans förnedring. Mitt hjerta var icke känslolöst, och icke mitt deltagande och mina böner fåfänga.

Mademoiselle LANGERS, *spotskt.*

Ditt deltagande och dina böner? Allt det der kan du spara. Hvad den svaga gubben är oförlätlig, som icke hellre uppoffrar hela sin egendom i en process än låter kufva sig af detta packet. Till all lycka beror icke mitt moderne af dessa händelser. Min rika moster har också just nu ett anfall af slag och dör säkert inom dygnet. Min far kan också ingen ting bättre göra, och jag ingen ting bättre öfverensstämmande med mina tänkesätt än att förakta den rika Mamsell Ehrman, förmodligen innan kort Doctorinnan Blomrot.
(Hon går och äfven Julie.)

TJUGONDE SCENEN.

OLOF och MALIN.

MALIN, *inkommer och söker att hastigt smyga sig ut med en stor korg med silfver, tygstycken och pretiosa, som visa sig, då öfverhöljningen affaller, i det Olof, som kommer springandes efter henne, håller henne fast.*

OLOF.

Nej håll mans här, rofferska. Jag går intet så i sönnen heller som du tror. Kor-

gen med silfver och allt, den blir här den. Jo, jo, tyckte du intet det var tempo att spoliera huset under villervallan. Ne-nej, fattig är jag, men rofferi och tjufstrek ska ingen beträda mej med. Nu kan du få lära dig spinna i godt sällskap och Mamsell Trast att tvinna garnet i stället för att spinna ihop gäckeri med bedragare.

(Han drar henne tillbaka.)

TJUGUFÖRSTA SCENEN.

GODEMAN. BERGGRUND. Fru
BERGGRUND. EHRMAN. JULIE.

GODEMAN.

Hvilket straff kan väl liknas emot denna förnedring och dessa sönderslitande samvetsagg, och hvad är väl en lifstid af njutning i ögonblicket af dess skamliga upphörande?

BERGGRUND.

Den som pliktar för sina brott efter lagarnas föreskrift, har köpt sig försoning, men den som tar försoning af skonsamhet och ädelmod, den dör oförsont med sig sjelf.

Fru BERGGRUND.

Nej, min älskade vän, då gafs ingen sällhet efter detta lifvet, ty hvilken dödlig är det väl som icke den högsta skonsamheten måste skänka förlåtelse?

JULIE.

Och hvilken dygd hos människan går närmare Gudomligheten än den att förlåta och att glömma oförrätter.

EHRMAN.

O ja, mina vänner, vore nu vår glädje och tillfredsställelse så ren, om vi till yttersta skärfven utkräft hvad den strängaste rättvisa fordrade,

TJUGUANDRA SCENEN.

De förra. Doctor BLOMROT. Sjö-capten BÖLJA.

BLOMROT, till Julie.

Ädla, älskade Julie! skänker ni mig lugnet och lyckan eller skall jag på det stormande världshafvet dela öden med den redliga Sjö-captenen?

JULIE.

Ni var alltid mitt hjertas älskling. Ni skall alltid blifva det. Då inga pligter befalla min kärlek att tåga, för hvem bör den tala om icke för er? Då lyckan gjort mig rik, hvilken är värdigare att dela med mig dessa rikedomar än den som ville dela med mig torftigheten.

TJUGUTREDJE SCENEN.

De förra. Directör EDELBERG. Advocat-fiscalen JUSTUS. Sjö-capten BÖLJA.
SJÖ-CAPTEN.

Ändteligen äro ni i hamnen, mina vänner. Mannen der inne har liquiderat frakten.

JUSTUS.

Ja, här är den frivilligt tecknade öfverenskommelsen.

EDELBERG, *till Berggrund och hans fru.*

Herr Berggrund, er vexel är orörd och af contoret honorerad. Min fru, ändteligen har ödet bestämt lycka och sällhet åt er sednaste ålder och gifvit er välstånd för att kunna följa er ädla böjelse att vara välgörande. (*till Ehrman*) Nå min unga vän, ni äger nu Jus Patronatus, åt hvilken ger ni den stora lägenheten?

EHRMAN.

Åt hvilken? (*han omfamnar Scholmästaren*) Åt hvilken, om icke åt den man, som så faderligen vårdat min ungdom.

EDELBERG, *till Julie.*

Och ni, tacka Julie, hvilken har bättre förtjent att vara lycklig än ni. (*Till Doctorn i det han lägger Julies hand i hans*). Känn höjden af er sällhet, och njut den så ren, som jag sjelf skulle önskat att njuta den.

SJÖ-CAPTEN, till Doctorn,

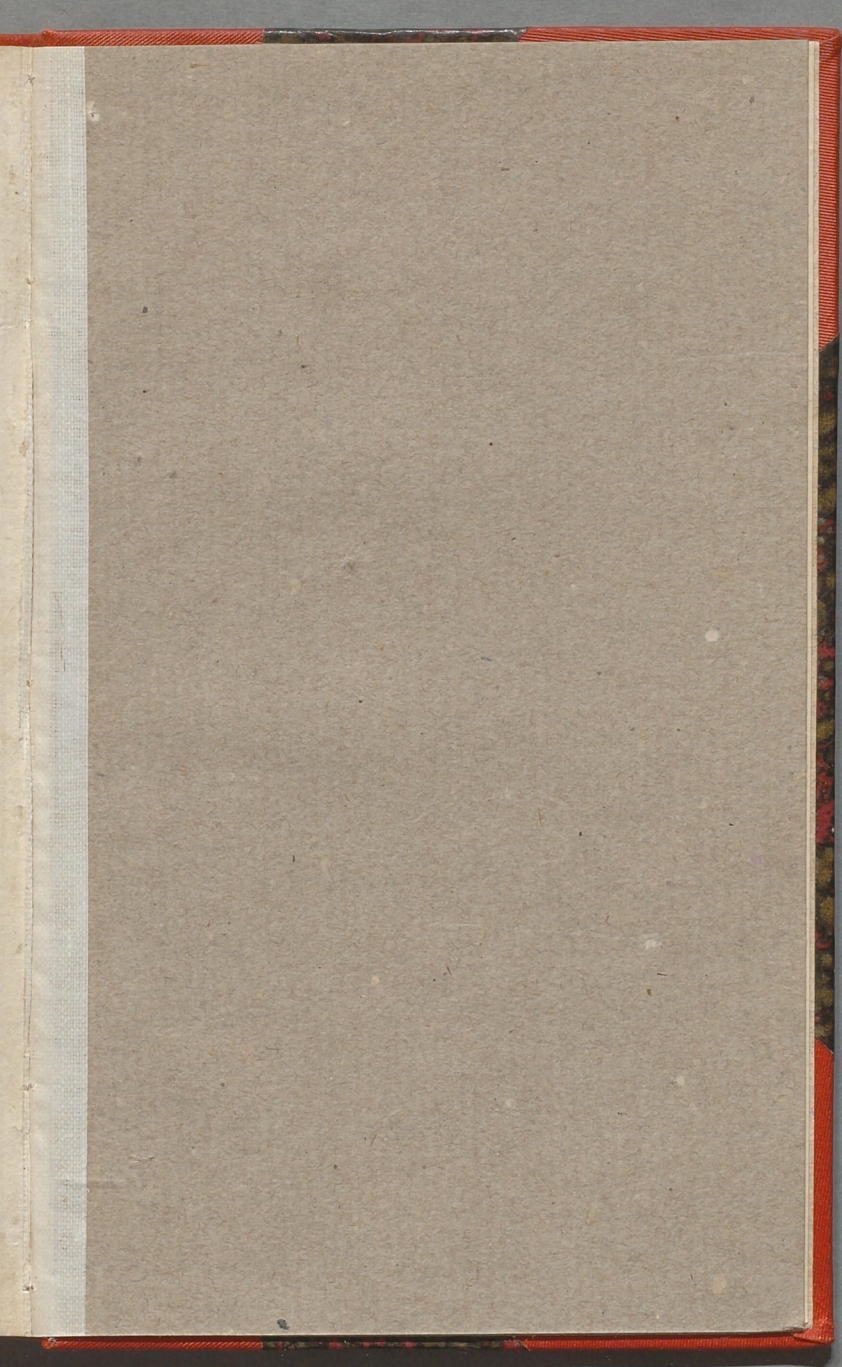
Nå Doctor, således icke min passagerare? Men ni har starka skäl att bli kvar. Gotts Donner wetter! En sådan engel. Ack! om den väntade mig på de låga stränderna af Batavia! Men stormarna, passadvindarne, Liniens brännande sol och Indiens härjande febrar, de vänta mig. Nå farväl! jag måste likväl fort. Doctor! (*han skakar förtroligt hans hand*) när ni hvilar i nöjets famn, när ni njuter lugnet och lyckan, så mins en vän, som vaggas af böljan. (*han går till Julie*) Sköna, englalika! blicka för mig åt himmelen, så tystnar ikring mig stormraset och kultjen blåser friskt ikring toppseglen.

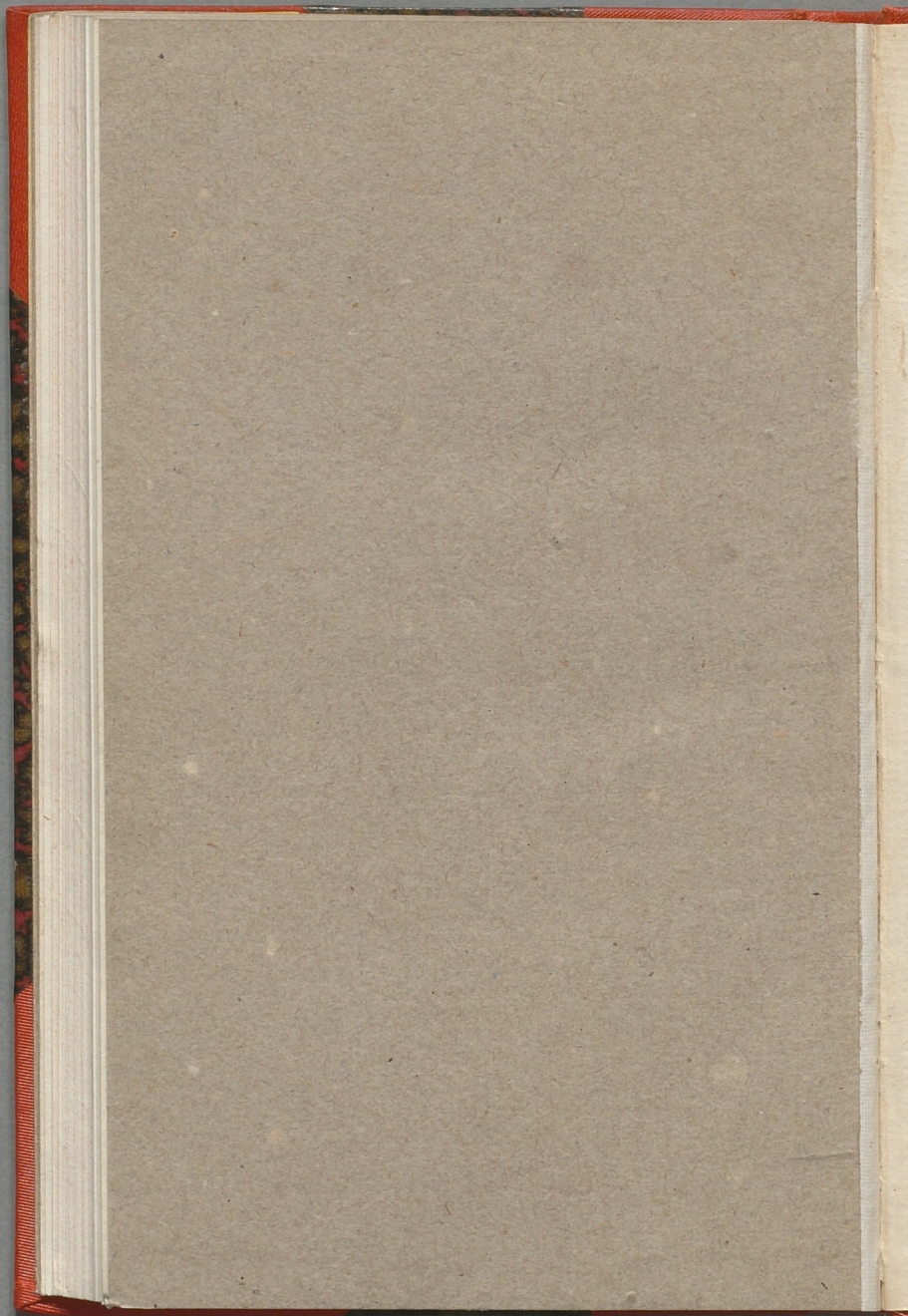
Slut på Femte och sista Akten.

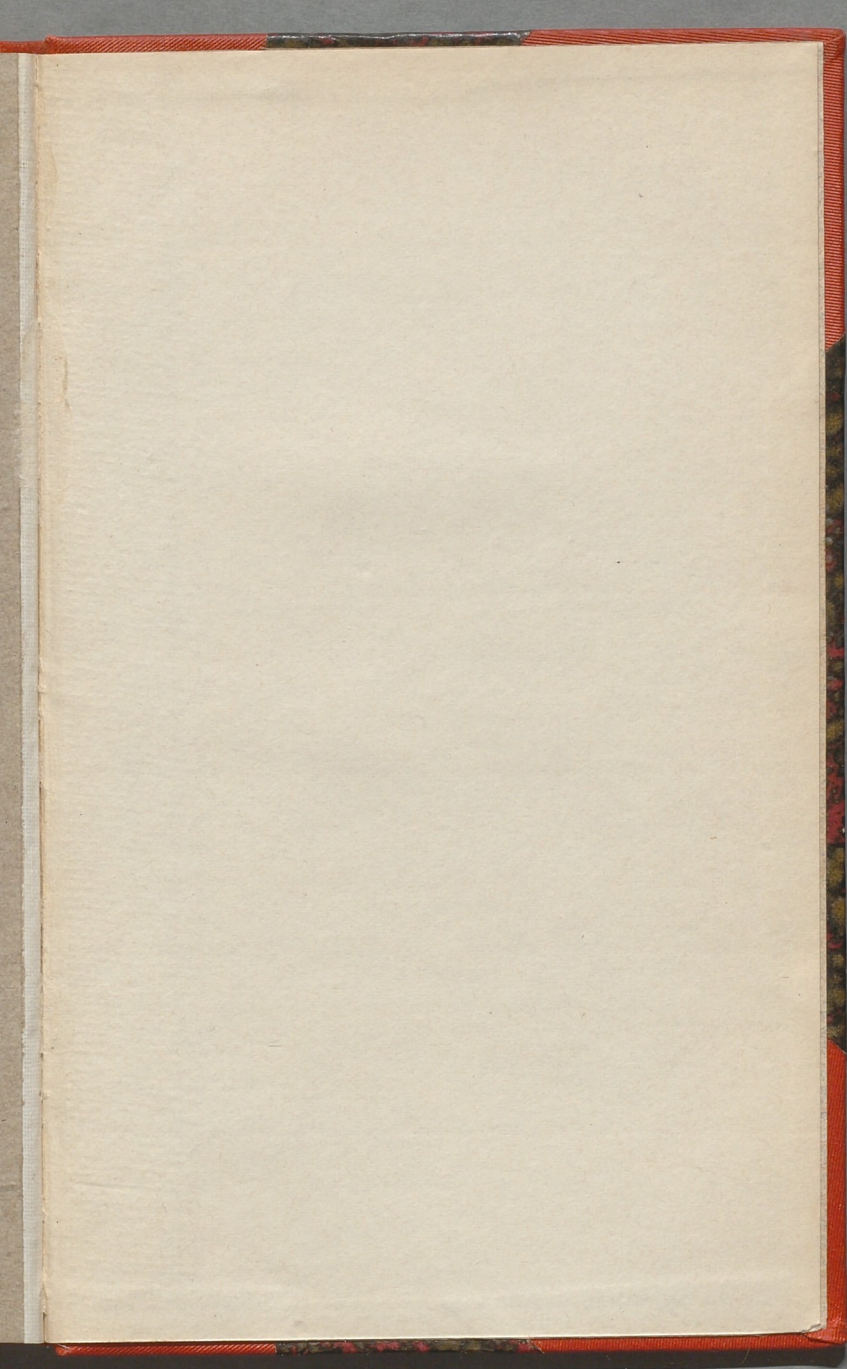
Rättelser.

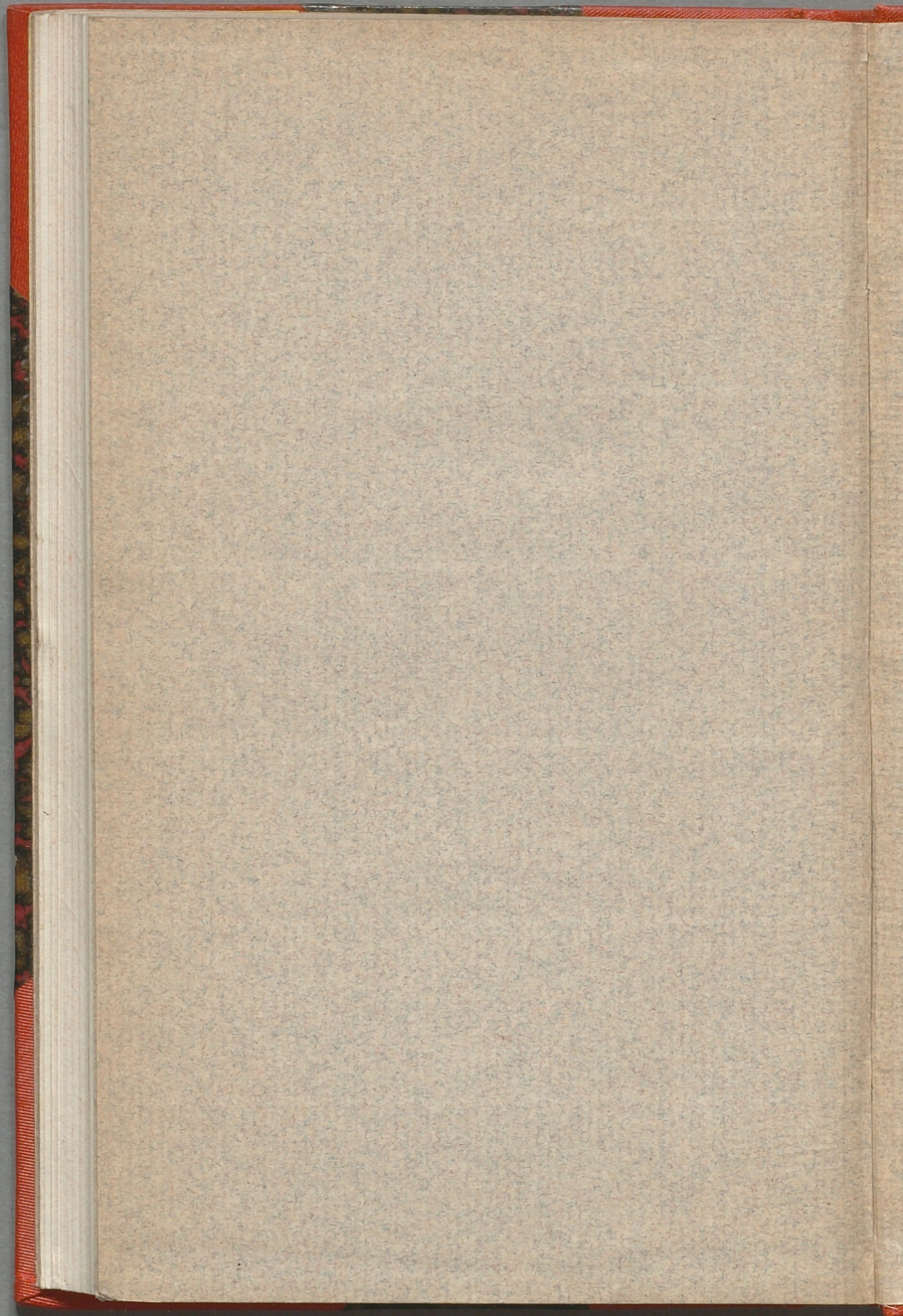
S.	1.	r.	3.	står	utförardet	läs	utförandet
—	2.	—	9.	—	Archiator,	—	Archiater,
—	49.	—	1.	—	frågat,	—	fråga,
—	—	—	2.	—	ve	—	vet

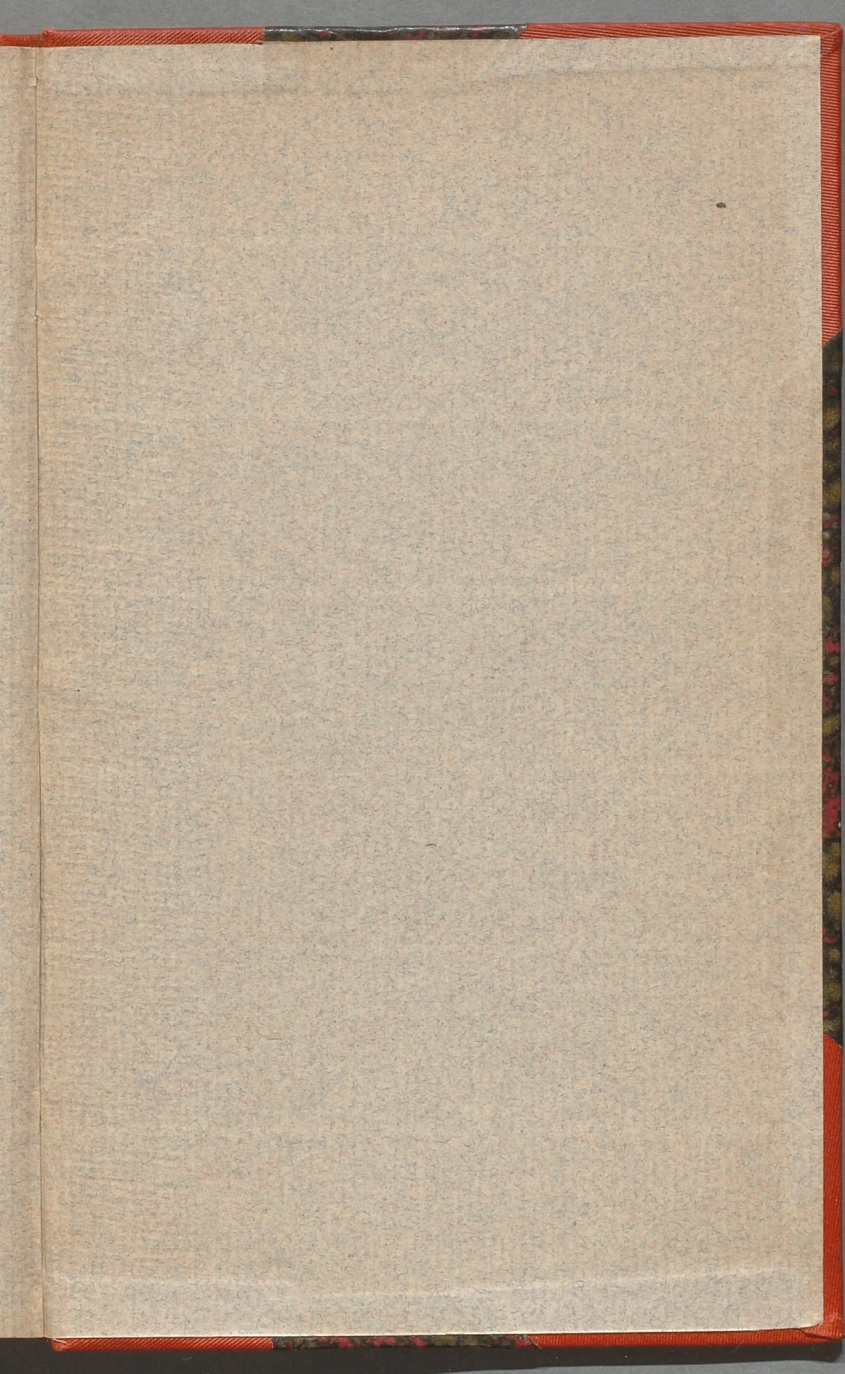
Några smärre fel behagade Läsaren sjelf rätta.

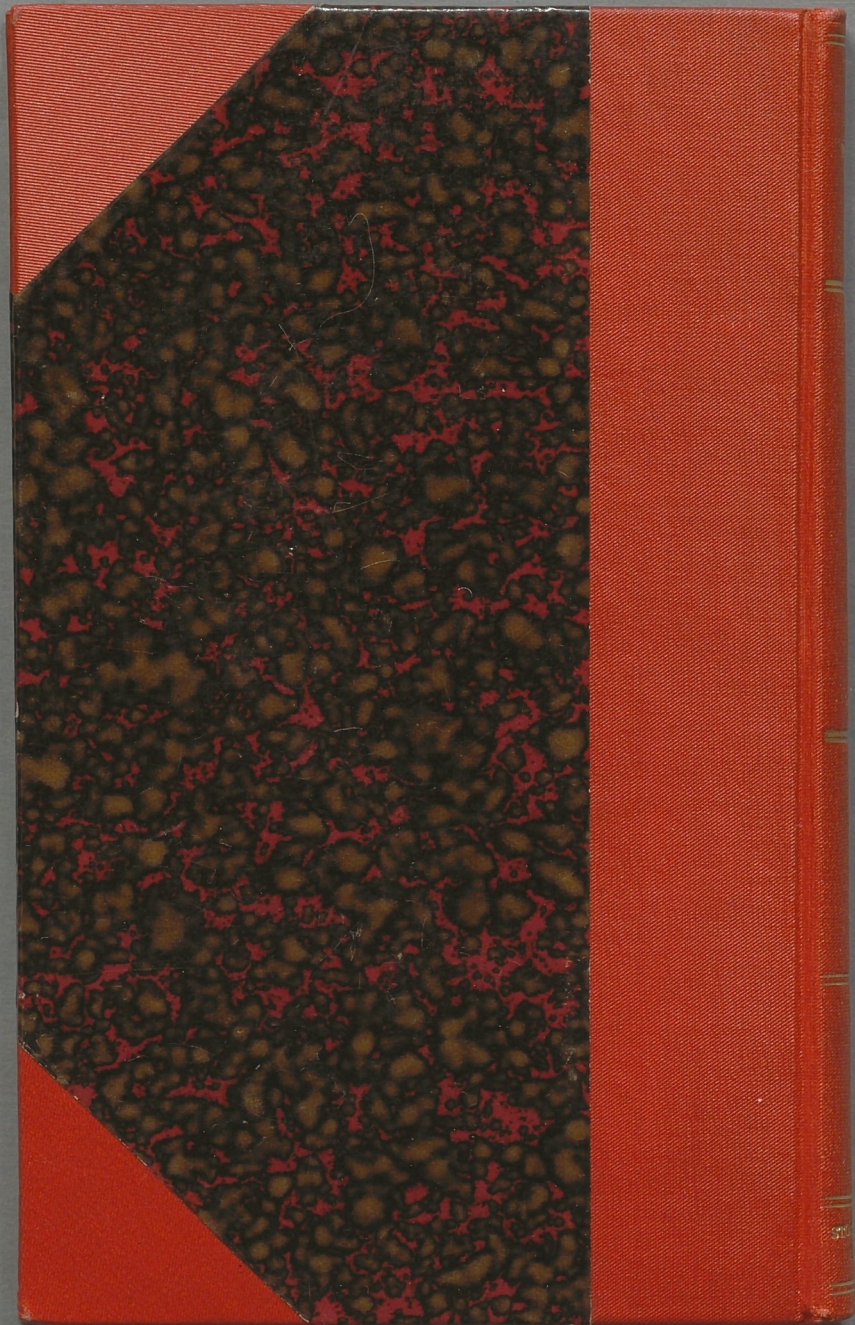

www.books2ebooks.eu